

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
Факультет дизайну
Кафедра дизайну інтер'єру і меблів

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

Дизайн-проектування закладу неформальної освіти
в складі житлової будівлі

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 022 Дизайн

Освітня програма Дизайн середовища

Виконала: студентка групи МгДс-24

Глушак А.М.

Науковий керівник к.т.н., доц. Булгакова Т.В.

Рецензент д. філос. Агліуллін Р.М.

Київ 2025

АНОТАЦІЯ

Глушак А.М. Дизайн-проектування закладу неформальної освіти в складі житлової будівлі

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 022 Дизайн - Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2025 рік.

У кваліфікаційній роботі визначено особливості проектування інтер'єру закладу неформальної освіти, розміщеного в структурі житлової будівлі. Проаналізовано функціонально-планувальну та об'ємно-просторову організацію, художньо-естетичні рішення, сучасні технологічні підходи, а також принципи добору матеріалів, меблів, обладнання, кольорової гами та елементів декору в освітньому просторі. У процесі дослідження опрацьовано наукову літературу, чинні державні будівельні норми та довідкові джерела, здійснено аналіз реалізованих проєктів інтер'єрів аналогічних закладів. Проведено аналіз об'єкта проектування та потреб цільової аудиторії, сформовано технічне завдання на проектування.

На основі результатів дослідження розроблено концепцію інтер'єру закладу неформальної освіти, що поєднує принципи скандинавського та еко-дизайну. Запропонована концепція орієнтована на створення комфортного, функціонального та психологічно сприятливого освітнього середовища шляхом використання сучасних природних матеріалів, елементів озеленення та стриманої гармонійної кольорової палітри. У межах кваліфікаційної роботи виконано експериментальний дизайн-проект інтер'єру, розроблено комплект проєктної документації, включно з кресленнями та візуалізаціями, що підтверджують можливість практичної реалізації запропонованих рішень.

Ключові слова: неформальна освіта, дизайн освітнього простору, заклад неформальної освіти, інтер'єр житлової будівлі, скандинавський стиль, еко-дизайн.

ABSTRACT

Hlushak A.M. Design Project of a Non-Formal Education Facility Integrated into a Residential Building

Master's Qualifying Work for the Degree of Master in Specialty 022 Design – Kyiv National University of Technologies and Design, Kyiv, 2025.

The qualifying work identifies the specific features of designing the interior of a non-formal education facility located within a residential building. It analyzes the functional and spatial layout, volumetric and spatial organization, artistic and aesthetic solutions, modern technological approaches, as well as the principles of selecting materials, furniture, equipment, color schemes, and decorative elements for the educational environment. The research includes a review of scientific literature, current state building regulations, and reference sources, along with an analysis of completed interior design projects of similar facilities. The study also examines the design object and the needs of the target audience, resulting in the development of a design brief.

Based on the research findings, a concept for the interior of a non-formal education facility was developed, combining principles of Scandinavian and eco-design. The proposed concept aims to create a comfortable, functional, and psychologically supportive educational environment through the use of modern natural materials, greenery elements, and a restrained harmonious color palette. As part of the qualifying work, an experimental interior design project was created and a full set of project documentation was prepared, including drawings and visualizations that demonstrate the feasibility of implementing the proposed solutions.

Keywords: non-formal education, educational space design, non-formal education facility, residential building interior, Scandinavian style, eco-design.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ДОСВІДУ ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	12
1.1. Нормативні вимоги до проєктування інтер'єрів закладів освіти.....	12
1.2. Функціонально-планувальна організація закладів освіти.....	13
1.3. Вимоги до основних приміщень закладів освіти.....	16
1.4. Аналіз світового досвіду дизайн-проєктування закладів освіти.....	21
1.5. Сучасні тенденції у дизайні освітніх просторів у житлових будинках.....	27
Висновок до розділу 1.....	30
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ЗАКЛАДУ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В СКЛАДІ ЖИТЛОВОЇ БУДІВЛІ	31
2.1. Вимоги до формування освітнього простору в складі житлової будівлі.....	31
2.2. Художньо-композиційні рішення інтер'єрів закладів освіти.....	34
2.3. Функціональне планування простору закладу неформальної освіти в складі житлової будівлі.....	38
2.4. Інклюзивність та універсальний дизайн у закладах освіти.....	39
2.5. Меблювання та обладнання приміщень закладів освіти.....	41
2.6. Інженерне обладнання приміщень закладів освіти.....	44
2.7. Рекомендації щодо дизайну інтер'єрів закладів неформальної освіти у житлових будинках.....	46
Висновок до розділу 2.....	49
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ ЗАКЛАДУ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В СКЛАДІ ЖИТЛОВОЇ БУДІВЛІ.....	51

3.1. Загальна характеристика та функціональне призначення об'єкта проектування.....	51
3.2. Вихідні дані та технічне завдання на проектування.....	55
3.3. Обґрунтування концепції дизайн-проекту інтер'єру.....	56
3.4. Функціонально-планувальні, об'ємно-просторові та художньо-естетичні рішення дизайну інтер'єру.....	57
3.5. Креслення дизайн-проекту.....	59
3.6. Специфікація матеріалів, меблів та освітлення.....	67
3.7. Візуалізація дизайн-проекту.....	69
Висновок до 3 розділу.....	75
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ.....	84

ВСТУП

Сучасний розвиток освіти характеризується активним поширенням неформального навчання, яке доповнює традиційну систему та дозволяє ефективніше реагувати на потреби суспільства. Зростання попиту на мовні курси, студії розвитку, творчі простори та різні освітні центри впливає на потребу у створенні якісних, комфортних і безпечних інтер'єрних рішень. Особливої актуальності набуває проєктування закладів неформальної освіти в межах житлових будівель, тому саме такий формат забезпечує близькість до користувача, зручність доступу та включення навчальних процесів у повсякденний міський простір.

Але якщо зростання кількості освітніх центрів ми можемо побачити скрізь, то питання організації їх внутрішнього середовища часто залишається недостатньо опрацьованим. Значна частина таких закладів розміщується у перепрофільованих приміщеннях, які не завжди відповідають вимогам ергономіки, безбар'єрності, акустичного комфорту та естетичної цілісності. А відсутність концепції дизайну інтер'єру може негативно впливати на якість навчального процесу, концентрацію дітей та загальне враження від простору. Отже проблема створення сучасного, функціонального та педагогічно доцільного дизайну освітніх просторів у житловому фонді залишається надзвичайно актуальною.

Якщо проаналізувати сучасні тенденції, можна зробити висновок, що освітні інтер'єри нового покоління мають бути мобільними, інклюзивними, емоційно комфортними, гнучкими до різних форматів занять і водночас відповідати санітарно-гігієнічним нормам. У неформальній освіті, де велику увагу приділяють практичним навичкам, взаємодії та створенню дружньої атмосфери, інтер'єр відіграє ключову роль у формуванні мотивації та успішності учнів.

Мета дослідження - визначити особливості дизайну інтер'єру закладу неформальної освіти в складі житлової будівлі та розробити дизайн-проєкт інтер'єру освітнього центру, інтегрованого в житлову будівлю, що забезпечує комфортне, гнучке та мотивувальне навчальне середовище.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати наукові, нормативні та довідкові джерела, що регламентують проєктування інтер'єрів закладів освіти, зокрема закладів неформальної освіти.
2. Дослідити нормативні вимоги та функціонально-планувальні принципи організації освітніх просторів, інтегрованих у структуру житлових будівель, з урахуванням вимог безпеки, інклюзивності та санітарно-гігієнічних норм.
3. Узагальнити світовий досвід дизайн-проєктування закладів освіти та визначити сучасні тенденції формування освітніх інтер'єрів, у тому числі в умовах житлового середовища.
4. Визначити особливості формування освітнього простору закладу неформальної освіти в складі житлової будівлі та сформулювати функціональні, ергономічні й естетичні вимоги до його інтер'єру.
5. Сформулювати принципи художньо-композиційної організації інтер'єру закладу неформальної освіти, а також вимоги до меблювання, обладнання та інженерного забезпечення освітнього простору.
6. Розробити рекомендації щодо дизайну інтер'єрів закладів неформальної освіти, розміщених у житлових будинках.
7. Проаналізувати об'єкт проєктування, сформувати вихідні дані та технічне завдання на розробку дизайн-проєкту.
8. Розробити експериментальний дизайн-проєкт інтер'єру закладу неформальної освіти, що включає обґрунтування концепції, функціонально-планувальні, об'ємно-просторові та художньо-естетичні рішення, а також комплект графічних матеріалів.

Об'єкт дослідження - інтер'єрне середовище закладу неформальної освіти в житловому будинку.

Предмет дослідження - принципи, методи і засоби проєктування інтер'єру навчального центру з урахуванням функціональних, ергономічних та естетичних вимог.

Методи дослідження. Методи дослідження включають аналіз наукових, нормативних та довідкових джерел; порівняльний аналіз реалізованих інтер'єрних проєктів сучасних освітніх просторів; функціональний аналіз просторової організації; узагальнення та синтез результатів дослідження; методи графічного моделювання для розроблення планувальних та об'ємно-просторових рішень.

Елементи наукової новизни одержаних результатів. У роботі уточнено та систематизовано принципи формування інтер'єру закладу неформальної освіти, розміщеного в структурі житлової будівлі, з урахуванням поєднання вимог житлової архітектури та специфіки неформального освітнього процесу. Обґрунтовано адаптивну модель освітнього простору, що забезпечує гнучкість та трансформацію інтер'єру відповідно до різних форматів занять і видів активності користувачів, що є особливо актуальним для закладів неформальної освіти. Запропоновано використання елементів візуальної айдентики як інтегрованого інструменту просторової організації, що сприяє підвищенню орієнтації у просторі, формуванню цілісного образу закладу, мотивації та емоційного залучення учнів у навчальний процес.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання розробленого дизайн-проєкту під час реального облаштування закладу неформальної освіти, розміщеного в структурі в житлової будівлі. . Запропоновані функціонально-планувальні, об'ємно-просторові та художньо-композиційні рішення можуть бути адаптовані й застосовані у процесі проєктування інших освітніх просторів аналогічного типу з урахуванням їхніх просторових, функціональних та експлуатаційних особливостей.

Апробація результатів дослідження. Під час виконання кваліфікаційної роботи результати дослідження були представлені в рамках міжнародних професійних заходів. 6 жовтня 2025 року в місті Прага здобувач у складі команди КНУТД взяв участь у міжнародному конкурсі INSPIRELI AWARDS у номінації Zahrádky Castle Competition, де команда вийшла до фіналу та здобула III місце. У межах участі було представлено окремі положення концепції проєктування освітнього простору, що стали складовою даної кваліфікаційної роботи.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів з підрозділами, висновків, списку використаних джерел (59 найменувань) та додатків. Загальний обсяг роботи становить 84 сторінок, включно з графічними матеріалами.

РОЗДІЛ 1.

АНАЛІЗ ДОСВІДУ ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

1.1. Нормативні вимоги до проєктування інтер'єрів закладів освіти

Нормативні вимоги та стандарти освітніх просторів визначаються національними та міжнародними документами, що регулюють умови для навчальних закладів, забезпечуючи комфортне, безпечне та ефективне середовище для навчання. В Україні ці вимоги можуть бути відображені в різних будівельних нормах, стандартах, санітарних регламентах та інших нормативних актах. Вони регламентуються такими документами:

1. **Відповідність санітарно-гігієнічним нормам:** приміщення повинні забезпечувати належний рівень освітлення (природного та штучного), вентиляції та температурного режиму; наявність окремих зон для навчальної, творчої та адміністративної діяльності; дотримання норм площі на одного учасника освітнього процесу. [7]

2. **Безпека та інклюзивність:** забезпечення пожежної безпеки (системи сигналізації, план евакуації); безбар'єрний доступ для осіб з інвалідністю (пандуси, ліфти, спеціально обладнані санітарні вузли); відповідність меблів віковим і фізіологічним потребам дітей. [3,10].

3. **Функціональність приміщень:** наявність спеціалізованих кабінетів (художніх, музичних, технічних, спортивних тощо) із відповідним обладнанням; зонування простору на навчальні, ігрові, відпочинкові та адміністративні зони; оснащення сучасними технічними засобами навчання (мультимедійні пристрої, інтерактивні дошки). [2]

4. **Екологічність та матеріали:** використання безпечних для здоров'я дітей матеріалів при оздобленні приміщень. Енергозберігаючі технології для освітлення та опалення. [14 ,2], .

5. **Організація навчального середовища:** забезпечення умов для творчої діяльності, проєктної роботи, проведення виставок. Наявність місць для зберігання

матеріалів, інструментів і творчих робіт. Створення зон для самостійної роботи та спілкування. [39].

Для проектування освітніх просторів важливо орієнтуватися на актуальні нормативи, щоб забезпечити комфортні та безпечні умови для навчання.

1.2. Функціонально-планувальна організація закладів освіти

Функціонально-планувальна організація сучасних закладів освіти формується під впливом різних чинників, таких як: педагогічні, ергономічні, архітектурні та соціально-психологічні. На сучасному етапі розвитку неформальної освіти зростає потреба у створенні гнучких та трансформованих просторів, які здатні адаптуватися до різних форматів діяльності. На відміну від традиційних шкіл, центри неформальної освіти часто інтегруються у міську структуру та житлові будівлі, а це висуває додаткові вимоги до зонування, акустики, доступності та інтер'єрних рішень [18; 26].

Згідно з принципами дизайн-ергономіки, освітній простір має забезпечувати комфорт користувачів різних вікових груп, сприяти концентрації, спілкуванню та творчим проявам. Дуже важливим є необхідність застосовувати оптимальну організацію пересування, безпечні маршрути, раціональне меблювання та відповідність середовища фізичним можливостям користувачів [8]. У закладах із відкритою освітою важливим є середовище, що дозволяє вільно змінювати формати занять - від індивідуальної роботи до групових дискусій і майстер-класів [34].

Нормативні вимоги до функціонально-планувальних рішень визначені чинними стандартами та будівельними нормами, зокрема ДБН В.2.2-3:2018, що регламентує мінімальні площі приміщень, умови інклюзивності, безпеки та санітарно-гігієнічні показники [3]. Особлива увага приділяється універсальному доступу, обов'язковому для будь-якого типу освітніх закладів згідно з ДБН В.2.2-40:2018, що передбачає облаштування зручних входів, широких коридорів, доступних санітарних вузлів та інтуїтивно зрозумілу навігацію [5].

Функціонально-планувальна структура закладів освіти зазвичай включає кілька основних блоків, проте у неформальних освітніх центрах вона може бути більш гнучкою. Базові просторові групи: вхідно-вестибюльна зона, навчально-творчий блок, зона спільної діяльності та адміністративно-побутові приміщення [26].

Вхідна група зазвичай формує перше враження про заклад і забезпечує орієнтацію та розподіл потоків відвідувачів. У випадку інтеграції центру у житлову будівлю доцільні компактні рішення: об'єднані вестибюлі, інтегровані гардероби, окремі входи, щоб не порушувати приватність мешканців [4]. Важливими є достатня освітленість та логічна візуальна організація простору. В рекомендаціях щодо проектування освітнього середовища ми знаходимо інформацію, що вхідна група має виконувати не лише транзитну, а й комунікаційну функцію - бути місцем короткочасного перебування, зустрічей та орієнтації у просторі [3]. Комфорт відвідувачів можна підвищити різними елементами навігації, інформаційними панелями, зручними місцями очікування та доступом до природного світла.

Навчально-творчі простори є центральним функціональним блоком закладу освіти. До них належать аудиторії, майстерні, лабораторії, творчі студії та кабінети для спеціалізованих занять. Планувальна організація має забезпечувати зв'язок між приміщеннями та можливість трансформації відповідно до типів занять [4].

У сучасній педагогічній практиці особлива увага приділяється ергономічності навчальних місць, тому дуже важливо дотримуватись зручності меблів, їх мобільності та відповідності фізіологічним потребам різних вікових груп [8]. Багато досліджень підкреслюють важливість гнучкого середовища, що дозволяє швидко змінювати конфігурацію простору - від індивідуальної роботи до групової та командної діяльності [17].

Кольорове рішення навчальних приміщень також має значний вплив на працездатність та емоційний стан користувачів. Дослідження особливостей сприйняття кольору в підлітковому середовищі доводять, що нейтральні та м'які відтінки з акцентами на функціональних елементах покращують концентрацію, тоді як надлишок яскравих кольорів може викликати втому [18].

Але не слід забувати, що важливою також є і вимога до природного освітлення, яке згідно з ДБН повинно забезпечувати нормативні коефіцієнти природної освітленості та не створювати дискомфорту від прямих сонячних променів.

Зона спільної діяльності - включає простори для неформального спілкування, відпочинку, самостійної роботи, міні-бібліотеку, коворкінгові зони. Згідно з рекомендаціями для сучасних закладів освіти, саме ці простори визначають якість середовища та рівень соціальної взаємодії між учасниками освітнього процесу [3]. Зони спілкування повинні бути відкритими, добре освітленими та вписаними у загальну планувальну структуру. Вони виконують функцію «буферних» зон між навчальними та адміністративними приміщеннями, а також сприяють гнучкому пересуванню користувачів та їх взаємодії [5]. У сучасних практиках особлива увага приділяється забезпеченню можливості проведення різних видів діяльності - індивідуальної, групової, презентаційної. Для різних сценаріїв роботи використовують мобільні меблі, модульні дивани, пересувні робочі столи [30].

Адміністративно-побутовий блок включає приміщення для персоналу, склади, технічні кімнати та санітарні вузли. У компактних закладах, інтегрованих у житлові будівлі, важлива раціональна організація цих приміщень, застосування вбудованих систем зберігання та інженерних рішень для зниження акустичного навантаження [9].

Меблі мають відповідати віковим та антропометричним особливостям, забезпечувати правильну позу та можливість вільної зміни положення тіла [20]. У центрах неформальної освіти особливо важливими є меблі з регульованою висотою, модульні сидіння та мобільні столи.

Сучасні освітні середовища приділяють значну увагу інклюзії та універсальному дизайну: візуальні та тактильні орієнтири, зрозуміла навігація, контрастні елементи та раціональне розміщення обладнання формують доступний і дружній простір для всіх категорій відвідувачів [17; 6].

Отже, можна підсумувати, що функціонально-планувальна організація закладу неформальної освіти поєднує нормативні вимоги, ергономіку та

дизайнерські підходи. В той же час аналіз сучасних досліджень та нормативних документів дозволяє відокремити ключові принципи формування планувальної структури закладів освіти:

1. Гнучкість та трансформація простору. Інтер'єри повинні адаптуватися до різних форматів занять, включаючи проєктну, творчу, інтерактивну та індивідуальну діяльність .

2. Ергономічність і безпечність. Дотримання санітарних, ергономічних і пожежних норм забезпечує комфорт та безпеку користувачів .

3. Безбар'єрність та інклюзивність. Освітній простір має бути доступним для всіх категорій користувачів, включаючи людей з порушеннями зору, слуху та опорно-рухового апарату.

4. Цілісність просторової структури. Функціональні блоки повинні мати логічні взаємозв'язки і забезпечувати інтуїтивну орієнтацію у просторі .

1.3. Вимоги до основних приміщень закладів освіти

У процесі проєктування освітніх закладів вкрай необхідним є врахування нормативних вимог до простору - площі, висоти, освітлення, мікроклімату, меблювання та безпеки. Ці вимоги забезпечують функціональність, комфорт і безпечні умови для учнів, педагогічного персоналу та відвідувачів.

Класифікація приміщень

Типологічно освітні заклади містять такі групи приміщень:

- навчальні: класи (аудиторії), спеціалізовані кабінети (наприклад, природничі, комп'ютерні);
- творчі й простори розвитку: музичні кімнати, майстерні, хореографічні студії тощо;
- спортивні: спортзали, тренажерні, спортивні майданчики;
- зони відпочинку та соціалізації: рекреації, хол-зони;
- адміністративні: кабінет директора, учительська, методичні кімнати;

- сервісні й технічні: санвузли, медичний пункт, гардероб, технічні приміщення.

Кожна група має свої специфічні технічні й гігієнічні вимоги, визначені державними будівельними нормами (ДБН) та санітарними регламентами.

Навчальні приміщення

Ергономіка та площа: згідно з ДБН В.2.2-3:2018 “Будинки і споруди. Заклади освіти”, мінімальна площа на одного учня в типовому класі становить **2,4 м²** при більшості варіантів наповнення класу, а за змішаних форм навчання або групових занять — **3,0 м²**. [3] . У змінах до ДБН (Зміна № 1) зазначено, що для дітей першого класу допускається площа класу-ігрової до **3,0 м² на учня**. [3] Висота стелі в класах: згідно з ДБН — **не менше 3,3 м** для нових будівель; при реконструкції допускається **3,0 м**. [6]

Освітлення: за ДБН В.2.5-28:2018 “Природне і штучне освітлення”, існують нормативи для коефіцієнта природного освітлення (КПО) й освітленості робочих поверхонь. У додатку Д (таблиця Д.1) зазначено мінімальні показники освітленості й КПО для різних типів приміщень. [12, дод. Д, табл. Д.1]. Згідно із цим ДБН, для приміщень офісного/адміністративного типу (що може бути аналогічним класам) рекомендована горизонтальна освітленість 400 лк, вертикальна - 200 лк (залежно від класу приміщення). [12, дод. Д, табл. Д.1]. Санітарний регламент МОЗ України (наказ № 2205 від 25.09.2020) встановлює норми освітленості в навчальних приміщеннях: робочі місця учнів повинні забезпечувати горизонтальну освітленість не менше 400 лк. При цьому приміщення мають мати достатнє природне та штучне освітлення відповідно до вимог ДБН В.2.5-28:2018 «Природне і штучне освітлення» .

Мікроклімат: вентиляція, температура, вологість: санітарний регламент (Наказ МОЗ № 2205) встановлює гігієнічні параметри мікроклімату у навчальних приміщеннях: середня температура, вологість, повітрообмін мають відповідати санітарним нормам. Наприклад, згідно з дослідженням якості повітря в класах, на базі ДБН В.2.2-3:2018, під час нормальної експлуатації варто забезпечувати

достатній повітрообмін, щоб контролювати концентрацію CO₂ і підтримувати комфортний мікроклімат.

Інклюзивність: проєктування освітніх приміщень має враховувати норми ДБН В.2.2-40:2018 “Інклюзивність будівель і споруд”, які регламентують ширину коридорів, дверних прорізів та інші елементи безбар’єрного середовища [3, п. 6.1]. Згідно зі Зміною № 2 до ДБН В.2.2-40:2018 (набула чинності з 01.05.2025) передбачено вільний простір перед “доступними входами” для маневрування крісел колісних, а також уточнені вимоги до входних дверей, пандусів, поручнів та тактильного маркування [6, п. 3, п. 6].

Меблювання, матеріали та технології: меблі освітніх приміщень повинні відповідати ергономічним вимогам та бути адаптованими до вікових груп учнів. Згідно з рекомендаціями Міністерства освіти України для Нової української школи, у класах мають передбачатися мінімум дві ростові групи меблів, що забезпечує комфортне та безпечне сидіння учнів різного зросту. Крім того, меблі повинні мати заокруглені кути стільниць, спинок і сидінь, а також відповідати вимогам безбар’єрного доступу для учнів із обмеженими можливостями [3, п. 8.4; 12, п. 5].

Ростові групи меблів у практиці українських шкіл зазвичай охоплюють діапазони зросту: до 115 см, 115–130 см, 130–145 см та інші, відповідно до потреб учнів [12, п. 5]. Також у навчальних закладах застосовуються регульовані одномісні та двомісні столи, що дозволяє адаптувати робоче місце під індивідуальні антропометричні дані учнів [12, п. 5].

Матеріали меблів і оздоблення повинні бути нетоксичними, екологічно безпечними та відповідати санітарним вимогам і принципам доступності, передбаченим у ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» [3, п. 5]. Це гарантує безпеку учнів під час навчального процесу та створює умови для рівного доступу до освітнього середовища.

Щодо технологічного оснащення, рекомендовано застосовувати мультимедійне обладнання, інтерактивні дошки та комп’ютери, водночас забезпечуючи доступність робочих поверхонь і шляхів для прокладання кабелів для учнів на візках, згідно з вимогами ДБН В.2.2-40:2018 [3, п. 6.3].

Простори розвитку та творчості

У приміщеннях для творчої діяльності (музика, майстерні, танці) важливо дотримуватися таких вимог:

- акустика: застосування звукопоглинаючих матеріалів, ізоляція від шуму - для музичних класів, хореографічних студій;
- світлення: рівномірне природне та штучне освітлення без бликів, з урахуванням специфіки діяльності (гра на інструментах, майстер-класи тощо);
- мікроклімат: вентиляція повинна враховувати підвищене навантаження (наприклад, вологість, температуру) залежно від виду активності;
- меблі та оздоблення: використання екологічних і міцних матеріалів; для хореографічних класів — спеціальні підлоги, що знижують ударне навантаження.

Спортивні приміщення

Основні вимоги:

- мінімальні площі розраховуються залежно від кількості учнів і типу фізичної активності (додаткові нормативи - у профільних ДБН або спортивних стандартах);
- освітлення: має бути достатнім як природним, так і штучним; відповідні норми освітленості - наприклад, для підлоги - не менше певного рівня лк (такі дані можуть частково бути в санітарних або будівельних нормах);
- підлога: ударопоглинаюча, протиковзка, відповідного сертифікованого матеріалу;
- мікроклімат: адекватна вентиляція, температурний режим, щоб гарантувати комфорт під час фізичних навантажень;
- безпека: роздягальні, душові, шляхи евакуації, інвентар, що відповідає стандартам безпеки.

Зони відпочинку та соціалізації:

- коридори, рекреації та хол - зони мають достатню ширину для розміщення місць відпочинку, лавок, сидінь, але при цьому не перешкоджати руху й евакуації;
- освітлення цих зон може бути м'якшим, ніж у навчальних класах, але має бути досить інтенсивним для безпеки переміщення;
- акустичні рішення (наприклад, звукопоглинаючі панелі) бажані, щоб зменшити шум;
- меблі - зручні, безпечні, з екологічних матеріалів (наприклад, лавки, пуфи, куточки для спілкування).

Адміністративні приміщення:

- кабінети директора, методистів, учительська мають відповідати загальним будівельним нормам (площа, висота стель);
- освітлення - природне + штучне, на рівні, комфортному для офісної діяльності;
- меблі - ергономічні (робочі столи, шафи, полиці) з урахуванням документації та педагогічної роботи;
- забезпечення інклюзивності: двері, проходи мають бути такими, щоб люди з інвалідністю могли потрапляти до кабінетів;

Сервісні та технічні приміщення:

- санвузли: достатня кількість кабінок, небагатослизькі оздоблювальні матеріали, вентиляція, гігієнічне сантехнічне обладнання;
- гардероб: місця для зберігання верхнього одягу й взуття (шафи, вішалки), простір для вільного переміщення;
- медичний пункт: освітлення, вентиляція, меблі (кушетка, стіл, шафа), обладнання для надання першої допомоги;
- технічні кімнати: окремі приміщення для інженерних систем - опалення, вентиляція, електрика; безпечні шляхи доступу для обслуговуючого персоналу.

Тож можна підсумувати, що проєктування приміщень у закладах освіти має базуватись на актуальних ДБН, зокрема ДБН В.2.2-3:2018, а також на Санітарному регламенті МОЗ України (Наказ № 2205). Дотримання норм щодо площі, освітлення, мікроклімату, інклюзивності, меблювання та технологій створює умови для безпечного, здорового й продуктивного освітнього середовища.

1.4. Аналіз світового досвіду дизайн-проєктування закладів освіти

Світовий досвід закордонних освітніх просторів

1. The Bridge Academy (Лондон, Великобританія)

Це навчальний центр, який надає курси з розвитку лідерських навичок, ораторського мистецтва та командної роботи для підлітків. Академія також займається підготовкою до вступу в університети.

«Місія нашої академії: забезпечити, щоб кожен студент міг досягти успіху в хорошому університеті чи еквіваленті, процвітати в обраній сфері та жити чудовим життям.»[55]

The Bridge Academy була відкрита у 2007 році в нових будівлях, розташованих уздовж берегів каналу Ріджентс, а шосту форму (так у Великій Британії називають останні два роки середньої освіти, звичайно для учнів віком 16–18 років) було відкрито у 2012 році. Школа підтримується фінансовою компанією UBS і спеціалізується на математиці та музиці [41]. The Bridge Academy, розташована у Лондоні, є прикладом інноваційного підходу до проєктування освітніх просторів, які сприяють не тільки розвитку знань, але й формуванню позитивного досвіду навчання для учнів. Академія втілює концепцію середовища, яке надихає, мотивує та активно залучає учнів до навчального процесу.

The Bridge Academy - це інноваційна середня школа, яка вирізняється своїм унікальним дизайном і підходом до освіти. Проєкт був розроблений студією Buro Happold та АНММ Architects. Її будівля стала символом сучасної архітектури, що відповідає освітнім цілям, підвищуючи комфорт і мотивацію учнів, використовує архітектурні рішення, що сприяють гнучкості навчальних просторів. Простори для

навчання адаптовані до різноманітних педагогічних підходів: від традиційних класних кімнат до відкритих зон для співпраці та творчої діяльності. Використання природного світла, сучасного освітлення та інтер'єрів, що викликають відчуття комфорту і спокою, створює атмосферу, що мотивує учнів до пізнання і взаємодії.

В інтер'єрах були використані екологічно чисті матеріали, а також енергоефективна система освітлення й опалення. В будівлі є зелений дах, який сприяє збереженню енергії та біорізноманіттю.

Яскраві навчальні зони й сучасні класи, обладнані інтерактивними дошками, рекреаційні простори для відпочинку та неформального спілкування, звуконепроникні студії, репетиційні кімнати і концертний зал для музичного факультету - все це є в будівлі школи. (рис.1.1)

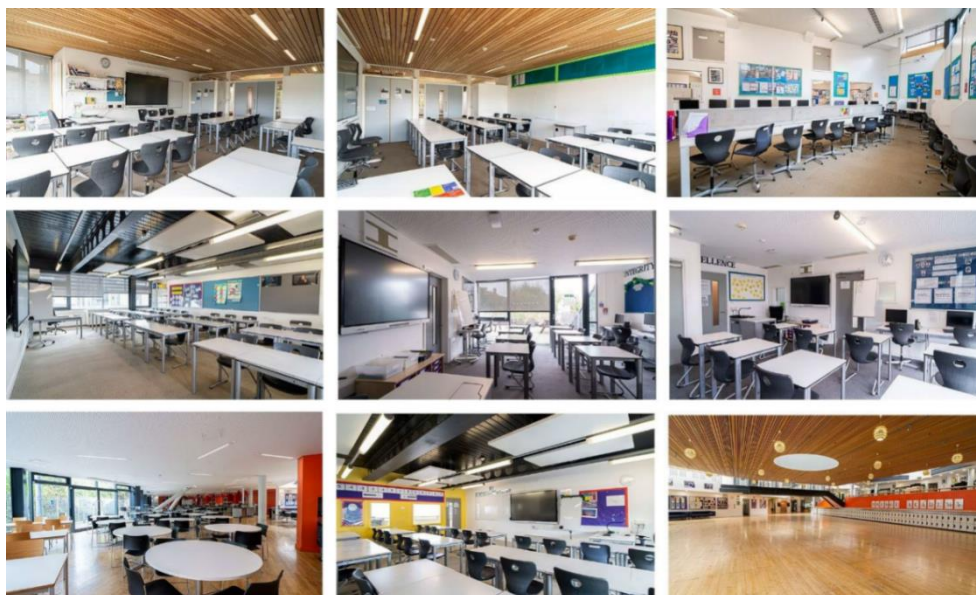

Рис.1.1. Інтер'єри школи The Brige Academy, Лондон

2. Orestad Gymnasium (Копенгаген, Данія)

Це сучасний коледж у Копенгагені, Данія, який пропонує навчальні програми тривалістю три роки, які охоплюють соціальні, природничі, мовні та творчі напрями. Студенти вивчають інновації, культуру, релігію, цифровий дизайн, психологію, біотехнології, науку, здоров'я, медіа, журналістику, музику та інші дисципліни. У програмі передбачено вивчення трьох мов: данської, англійської та другої іноземної на вибір (французької, німецької, італійської чи іспанської). Його унікальна архітектура, розроблена студією 3XN Architects, є втіленням ідеї

відкритого простору та гнучкого навчального середовища. Orestad Gymnasium є яскравим прикладом, як інноваційний дизайн підтримує новітні підходи до освіти, поєднуючи відкритість, технологічність і креативність.

«Сама будівля створює сильне почуття спільноти серед студентів. Середовище відкритого простору дає можливість перехопити погляди ваших друзів. Незважаючи на те, що школа дуже відкрита, тут майже немає шуму. Студенти дуже усвідомлюють, що несуть відповідальність за навчання інших студентів, не створюючи шуму». [52]

Будівля організована навколо великого атриуму, який наповнює простір природним світлом. Навчальні зони не мають традиційних стін, що створює відкриту атмосферу співпраці. Центральним елементом є гвинтові сходи, які поєднують усі поверхи. Навчальні платформи ніби «плавають» у просторі, формуючи багаторясову структуру та легко трансформуючись під різні формати роботи - від індивідуальної до групової.

Використання скла, сталі й бетону формує сучасний технологічний вигляд будівлі. Відкрита структура дозволяє бачити діяльність у коледжі, підкреслюючи прозорість і взаємодію. Окрім навчальних зон, передбачені студії для медіапроектів, зали для презентацій та гнучкі багатофункціональні простори. Приміщення оснащені сучасними технологіями, що підтримують творчість і навчання, а енергоефективність забезпечується завдяки максимальному використанню природного світла та сучасним інженерним системам.. (рис.1.2)

Рис.1.2. Інтер'єри навчального закладу Orestad Gymnasium, Копенгаген, Данія

3. Agora College (Рурмонд, Нідерланди)

Це новаторська освітня установа, яка пропонує унікальний підхід до навчання. Тут немає традиційних класів, розкладів чи предметів у звичному розумінні. Школа відома своєю філософією навчання, заснованою на програмах для учнів, які спрямовані на розвиток критичного мислення, творчості та самостійності. Освітній процес базується на персоналізованому підході, де кожен учень самостійно обирає напрямок свого розвитку через проекти, завдання та дослідження, що відповідають його інтересам і цілям.

Простір коледжу відображає цей підхід: архітектура закладу розроблена так, щоб заохочувати творчість і спілкування, навчальні зони організовані у формі відкритих, креативних і адаптивних просторів, які заохочують співпрацю, обмін ідеями та індивідуальну роботу. Заклад позбавлений традиційних класних кімнат. Дизайн інтер'єру включає комфортні зони для роботи та відпочинку, інтерактивні елементи та сучасні технології, які сприяють вільному обміну знаннями й досвідом.

Усі простори мають модульний характер. Використовуються меблі, які легко пересувати або трансформувати залежно від потреб учнів і вчителів. Наприклад, столи можна з'єднувати для групових занять або розділяти для індивідуальної роботи.

Великі панорамні вікна забезпечують максимум природного світла, що створює комфортну атмосферу для навчання. В інтер'єрі активно використовуються натуральні матеріали, такі як дерево, для створення тепла та затишку.

У будівлі передбачені простори для практичної діяльності, які оснащені сучасними технологіями: 3D-принтерами, інтерактивними панелями, мультимедійним обладнанням тощо. Ці зони дозволяють учням експериментувати та втілювати свої ідеї.

В центрі школи розташована простора багатофункціональна зона, яка слугує місцем зустрічей, презентацій, командної роботи або відпочинку.

Дизайнери використали концепцію атриуму, що додає простору відкритості та створює враження спільності. Усередині є живі рослини та вертикальні сади, які створюють приємне середовище для навчання та допомагають зосереджуватись.

В інтер'єрі передбачено багато місць для відпочинку та неформального спілкування. Є зони з м'якими пуфами, невеликими диванами та навіть відкритими просторами з зеленими зонами. Використано яскраві акценти в деталях, таких як меблі або декор, що стимулюють креативність та позитивне сприйняття простору. Основний фон залишається нейтральним — білий, світло-сірий і бежевий. (рис. 1.3)

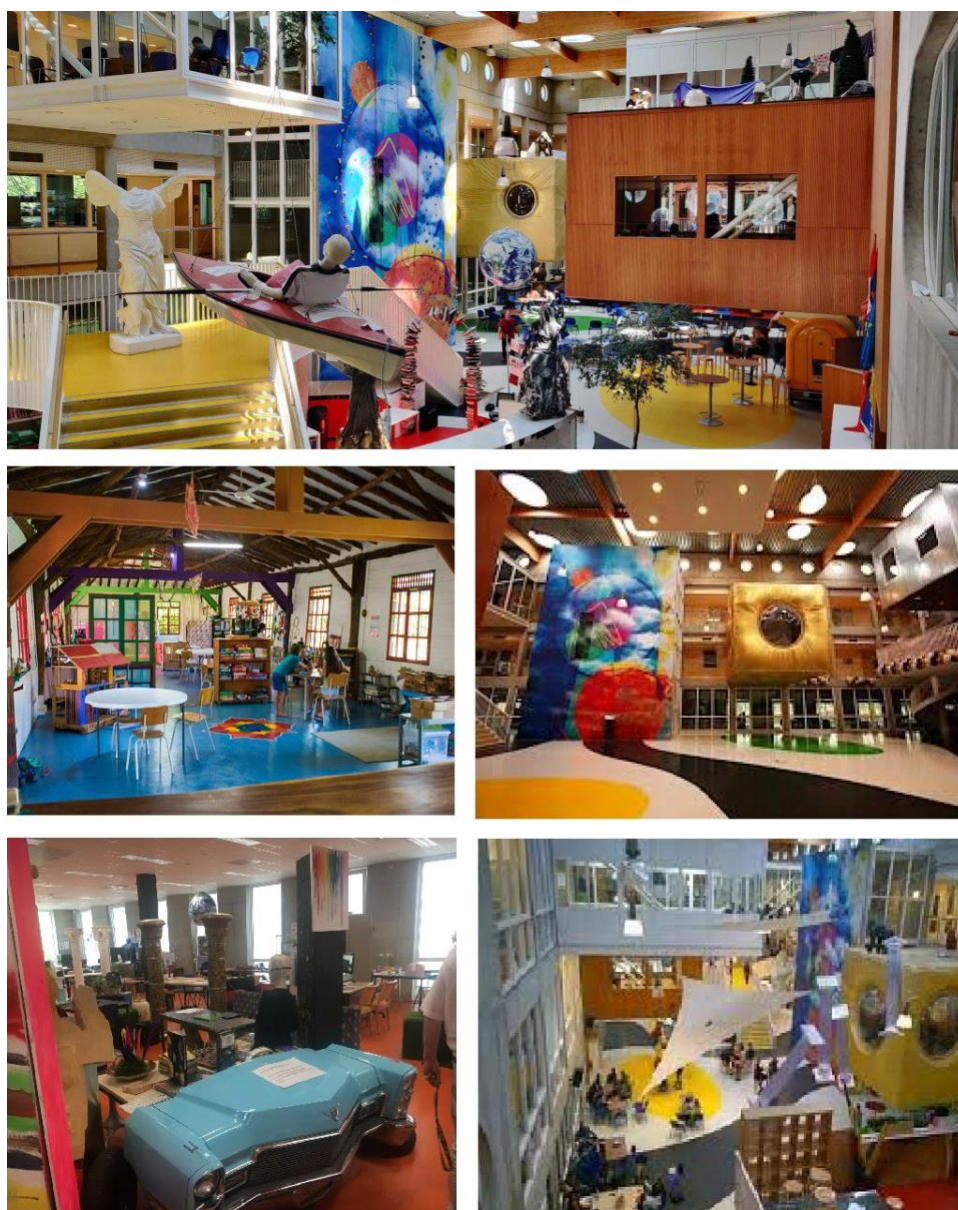

Рис.1.3. Інтере'єри Agora College, Рурмонд, Нідерланди

4. Khan Lab School (Маунтін-В'ю, штат Каліфорнія, США)

Khan Lab School у Маунтін-В'ю, штат Каліфорнія, США, є унікальним навчальним закладом, який використовує інноваційні підходи до освіти.

«Це футуристична лабораторія як для студентів, які одержимі STEM, так і для далекоглядних викладачів, які прагнуть експериментувати з новими формами педагогіки. іншими словами без підрозділів.» [53]

Інтер'єри школи відображають її філософію - підтримку індивідуального розвитку, автономії та співпраці учнів. Дизайн проєкт для Khan Lab School у Маунтін-В'ю, штат Каліфорнія, було розроблено архітектурною фірмою WRNS Studio.

Класичні кабінети замінено відкритими зонами, які сприяють інтерактивному та міждисциплінарному навчанню. Простори розподілено на секції для групових проєктів, індивідуальної роботи та майстерень. Інтер'єри прості й функціональні, з акцентом на комфорт і універсальність. Основні кольори - нейтральні, з яскравими акцентами в декорі та меблях.

Інтер'єри прості й функціональні, з акцентом на комфорт і універсальність. Основні кольори - нейтральні, з яскравими акцентами в декорі та меблях з активним використанням жовтого кольору.

Легкі, мобільні столи й стільці дозволяють швидко змінювати конфігурацію простору для різних завдань. Є багато м'яких зон для неформального навчання. Великі вікна забезпечують багато денного світла, сприяючи концентрації та загальному комфорту.

Простори обладнані інтерактивними дисплеями, комп'ютерами, мультимедійними пристроями та іншими сучасними інструментами, які інтегруються у навчальний процес. Особливий акцент зроблено на місця, де учні можуть працювати в групах. Для цього передбачено круглі столи, перегородки, які можна легко змінювати, та інтерактивні панелі. Окремі простори відведено під творчі студії (арт, дизайн, ремесла) та лабораторії для експериментів і досліджень. У школі є місця для розслаблення: м'які крісла, подушки, невеликі куточки для читання, а також окремі рекреаційні зони для учнів різного віку. Простори легко

адаптуються для проведення різних заходів - від індивідуальних сесій до великих презентацій. Інтер'єр школи гармонійно інтегрує природу: використано багато деревини, живих рослин і натуральних текстур. (рис. 1.4)

Рис. 1.4. Інтер'єри Khan Lab School, Маунтін-В'ю, США

1.5. Сучасні тенденції у дизайні освітніх просторів

Сучасні тенденції в організації освітніх просторів відображають зміни в підходах до навчання, розвитку технологій та інклюзивності. Існує декілька основних напрямків, які визначають сучасні освітні середовища:

- Гнучкість та адаптивність: освітні простори стають більш гнучкими і адаптованими до різних типів навчання. Класи та навчальні зони проектуються так, щоб легко трансформувати їх під різні форми навчання: індивідуальні заняття, групові проекти, лекції або інтерактивні сесії. Мобільні меблі, які можна швидко змінити для різних активностей, є важливою частиною сучасного навчального простору. Приміщення для навчання часто об'єднують в одну відкриту зону без

чітких меж між класами, дозволяючи учням і викладачам використовувати простір більш гнучко.

- Інтерактивність і технології: впровадження новітніх технологій, таких як інтерактивні дошки, віртуальна реальність (VR), доповнена реальність (AR) та 3D-друк, стало стандартом у багатьох сучасних освітніх закладах. Освітні простори оснащуються інтернет-з'єднаннями, комп'ютерними класами, мобільними пристроями та іншими інструментами для інтерактивного навчання. Застосування технологій дозволяє значно розширити можливості для співпраці, самостійного навчання та доступу до цифрових ресурсів

- Інклюзивність і доступність: сучасні навчальні простори проектуються з урахуванням потреб дітей з різними можливостями, включаючи адаптовані меблі, пандуси, ліфти, спеціальні санвузли. Особлива увага приділяється створенню доступних просторових умов для учнів з обмеженими можливостями, що забезпечує рівний доступ до освіти. Принцип інклюзивності також включає в себе увагу до культурного, соціального та гендерного різноманіття.

- Екологічність та сталий розвиток: все більше шкіл проектується з урахуванням принципів сталого розвитку: використання екологічних матеріалів, енергоефективність, низький рівень викидів вуглекислого газу. Природні елементи, як-то зелень, дерева та природне освітлення, активно інтегруються в дизайн шкіл для покращення мікроклімату та зниження стресу. Освітні простори проектуються з урахуванням вимог енергозбереження, використання сонячних панелей, систем збору дощової води тощо.

- Взаємодія та співпраця: сучасні навчальні простори акцентують увагу на співпраці між учнями, а не на індивідуальній роботі. Це вимагає проектування відкритих просторів, де учні можуть працювати разом, обмінюватися ідеями і думками. Групова робота та проектне навчання стають основними методами навчання, що відображає потребу в створенні умов для комунікації, співпраці та колективної творчості.

- Зони для відпочинку та розваг: все більше навчальних закладів включають у своє планування зони для відпочинку, де учні можуть розслабитися

між уроками. Це може бути простір для неформальних зустрічей, бібліотеки, кав'ярні, ігрові зони, спортивні майданчики або внутрішні двори.

- **Міждисциплінарність:** сучасні навчальні простори сприяють міждисциплінарному підходу, коли різні предмети і напрямки об'єднуються для створення єдиної теми або проекту. Це включає використання універсальних приміщень, де можуть проходити заняття з кількох предметів одночасно (наприклад, наука, технології, інженерія, мистецтво і математика — STEM/STEAM).

- **Розвиток емоційного та соціального інтелекту:** багато сучасних освітніх просторів передбачають наявність зон, які сприяють розвитку соціальних навичок, таких як активні зони для обговорень, творчі студії або малі амфітеатри. Важливою є організація простору для психоемоційної підтримки учнів, включаючи зони для медитації, релаксації та психологічного комфорту.

- **Модульність та адаптація до змін:** світні простори повинні бути готовими до швидких змін, адаптації до нових методик навчання, технологій та легко змінюваних розкладок приміщень.

То ж можна зробити висновок, сучасні тенденції в організації освітніх просторів спрямовані на створення середовища, яке забезпечує не лише фізичний комфорт, а й психологічну підтримку для учнів, сприяє розвитку творчості, технологічної грамотності, соціальних навичок і підготовки до майбутніх викликів.

Висновок до 1 розділу

У першому розділі було розглянуто, як саме формується сучасний освітній простір і які вимоги впливають на його проєктування. Аналіз нормативної бази показав, що дизайн шкіл і центрів освіти ґрунтується на чітко прописаних стандартах безпеки, ергономіки та інклюзивності. Ці документи визначають базові параметри - від площі та висоти приміщень до освітлення, мікроклімату й доступності, - що разом формують здорове та комфортне середовище для всіх учасників освітнього процесу.

Функціонально-планувальна структура навчальних закладів розкриває логіку організації простору та його поділу на навчальні, творчі, спортивні, рекреаційні й технічні зони. Кожна з них має свої особливості, але у всіх випадках ключовими залишаються зручність, безпечність і можливість адаптації до різних видів діяльності. Особливе значення в сучасних закладах освіти набувають мобільні меблі, продумане освітлення, раціональне зонування та створення місць не лише для навчання, а й для взаємодії, відпочинку й розвитку творчості.

Світовий досвід підтверджує, що освітні простори дедалі більше орієнтуються на людину - її потреби, емоції, спосіб сприйняття інформації. У провідних проєктах різних країн простежується прагнення створити відкрите, світле, гнучке середовище, яке природно підтримує співпрацю, індивідуальну роботу й неформальне спілкування. Природні матеріали, жива зелень, панорамне освітлення, адаптивні зони та технологічні рішення формують простори, у яких учні відчують себе вільно, спокійно й натхненно.

Узагальнюючи викладене, можна сказати, що сучасний освітній простір - це більше ніж місце для навчання. Це багатофункціональне середовище, яке поєднує безпеку, доступність, гнучкість і естетику, підтримує творчу й пізнавальну активність та сприяє гармонійному розвитку. Саме такий підхід стає основою для проєктування закладів, здатних відповідати викликам сьогодення та потребам різних груп користувачів.

РОЗДІЛ 2.

ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ ЗАКЛАДУ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В СКЛАДІ ЖИТЛОВОЇ БУДІВЛІ

2.1. Вимоги до формування освітнього простору в складі житлової будівлі

Організація освітнього простору в складі житлової будівлі потребує комплексного підходу, який буде враховувати архітектурно-планувальні, санітарно-гігієнічні, ергономічні, естетичні та соціальні аспекти. Основна мета проєктування таких просторів - забезпечення безпечного, комфортного та гнучкого середовища, яке сприяє навчанню, розвитку творчості та соціалізації користувачів.

Відповідно до положень ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти», приміщення закладів освіти, розташованих у житлових будівлях, повинні мати ізольовані входи, чітке функціональне зонування, дотримання протипожежних і санітарних норм [3]. У проєктуванні важливо враховувати положення ДБН В.2.2-9:2018, які регламентують загальні вимоги до громадських будівель - зокрема, щодо інсоляції, акустичного комфорту, мікроклімату та безбар'єрності [4].

Сучасний освітній простір у житловій будівлі повинен забезпечувати мультифункціональність – тобто можливість використання одного приміщення для різних видів діяльності: наприклад, навчальних занять, творчих майстерень, тренінгів, інтерактивних подій. Це дозволяє підвищити ефективність використання площі та створює адаптивне середовище для різних вікових груп [12].

Важливим чинником формування освітнього простору є психолого-педагогічний комфорт. Він визначається візуальною гармонією, кольоровими акцентами, якістю освітлення та рівнем акустичного середовища. Простір, у якому відбувається навчання та комунікація, впливає не лише на концентрацію уваги, а й на емоційний стан користувачів. Збалансована колористика, достатня освітленість,

природна вентиляція та оптимальний рівень шуму – все це створює умови для внутрішньої рівноваги й позитивного сприйняття середовища [24].

Інтер'єр закладу освіти виконує не лише функціональну, а також і емоційно-виховну роль. Його композиційна організація, гармонія форм і фактур, продумана взаємодія кольору й світла формують відчуття безпеки, а також відкритості та довіри. Таке середовище сприяє розвитку комунікабельності, творчого мислення й пізнавальної активності учасників освітнього процесу [12].

Психологічно комфортний простір також має здатність зменшувати рівень тривожності та підвищувати мотивацію до навчання. Вдале поєднання природних матеріалів, м'яких форм, приглушених відтінків і зручного зонування допомагає створити атмосферу спокою та натхнення, у якій навчання відбувається природно й невимушено. Таким чином, дизайн інтер'єру закладу освіти стає важливим засобом формування гармонійної особистості та підтримання емоційного добробуту користувачів [28]. (рис.2.1)

Рис.2.1. Інтер'єр навчального простору з використанням природних матеріалів (дерево), м'яких органічних форм, приглушеної нейтральної гами кольорів та зонування, що сприяє психологічному комфорту та активному навчанню.

У контексті житлової забудови заклади неформальної освіти часто розташовуються на перших поверхах або у вбудовано-прибудованих об'ємах. Це зумовлює необхідність дотримання норм природного освітлення, звукоізоляції та вентиляції. Санітарний регламент для закладів освіти (МОЗ України, 2020) визначає мінімальні параметри площі, висоти приміщень, освітленості та повітрообміну [12]. У таких просторах рекомендується застосовувати комбіноване освітлення - природне та штучне, з урахуванням енергозберігаючих технологій [19].

Ергономічні вимоги передбачають зручність користування меблями, обладнанням та вільний доступ до всіх зон. Простір має бути спроектований із дотриманням принципів універсального дизайну, що забезпечує рівні можливості для всіх користувачів, включно з людьми з інвалідністю. Ці положення конкретизуються у ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», де зазначено, що входні групи, коридори, санвузли та навчальні приміщення повинні відповідати вимогам доступності.

Серед ключових вимог до формування освітнього простору в складі житлової будівлі можна відокремити такі:

- безпека (дотримання пожежних і санітарних норм);
- зручність і ергономічність (раціональне планування, логічні зв'язки між зонами);
- естетична цілісність (узгодженість кольорової гами, матеріалів, освітлення);
- адаптивність і гнучкість (можливість швидкого трансформування простору під різні функції);
- інклюзивність (універсальний дизайн, доступність усіх елементів середовища);
- енергоефективність (раціональне використання ресурсів, природного світла та вентиляції).

Враховуючи все описане вище, можна визначитись, що ключовим завданням дизайнера у проектуванні освітнього середовища є створення простору, що формує позитивний емоційний фон і стимулює розвиток особистості. У закладах

неформальної освіти, на відміну від традиційних шкіл, дизайн інтер'єру має більше свободи у формотворенні, кольорових рішеннях і доборі меблів, що дозволяє створювати креативне, мотивуюче середовище.

Отже, вимоги до формування освітнього простору в складі житлової будівлі базуються на поєднанні нормативно визначених параметрів і принципів сучасного дизайну. А гармонійне поєднання функціональності, естетики та безпеки забезпечує ефективне функціонування закладів неформальної освіти та підвищує якість освітнього процесу.

2.2. Художньо-композиційні рішення інтер'єрів закладів освіти

Художньо-композиційне рішення інтер'єру є одним із ключових елементів формування якісного освітнього простору. Воно визначає емоційно-психологічну атмосферу приміщень, впливає на сприйняття простору, концентрацію уваги, працездатність та мотивацію користувачів. Якщо розглядати заклади неформальної освіти, які розміщуються в складі житлових будівель, питання композиції інтер'єру стає особливо важливим, тому що такі простори мають поєднувати домашній затишок, функціональність і креативність середовища.

Композиція інтер'єру визначається гармонійним поєднанням простору, кольору, світла, фактури матеріалів, форм меблів і декоративних елементів. Головним завданням дизайнера є створення логічної структури простору, де кожен елемент підпорядковується загальній концепції. У випадку освітніх закладів композиційне рішення має сприяти орієнтації в просторі та чітко розмежовувати навчальні, відпочинкові та допоміжні зони.

Просторова композиція освітнього середовища повинна бути відкритою, гнучкою та варіативною. Сучасна архітектура освітніх просторів тяжіє до відкритих планувальних схем, які сприяють інтерактивності, комунікації та співпраці. У закладах неформальної освіти це проявляється у використанні мобільних перегородок, трансформованих меблів, широких проходів, візуальних зв'язків між зонами [24]. (рис.2.2.)

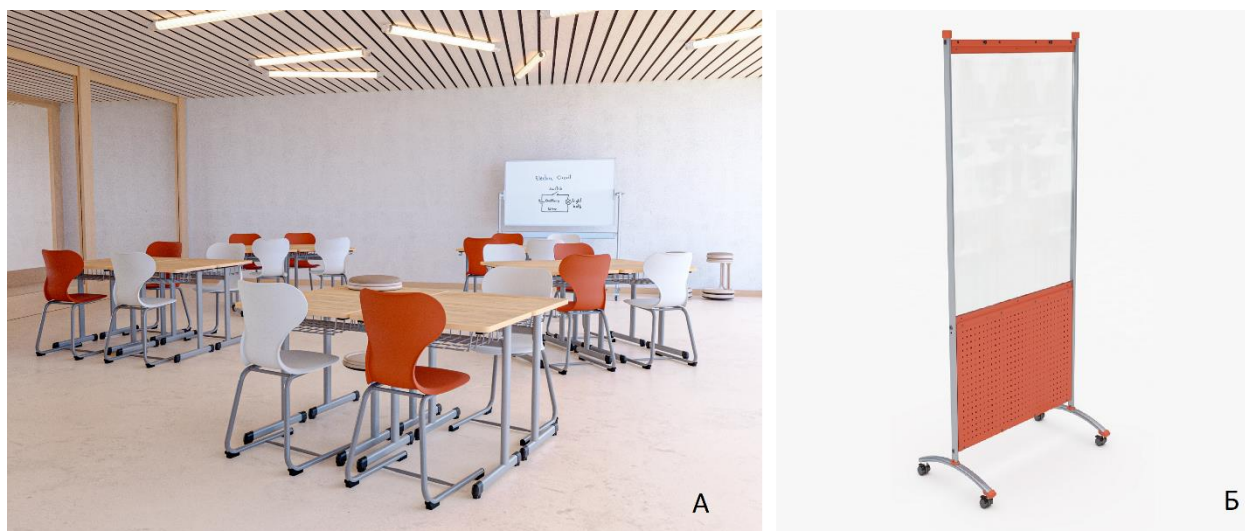

Рис.2.2. а) модульні меблі у просторі для неформальної освіти, які трансформуються у різні зони; б) мобільні перегородки/дошки : легкі у пересуванні, одночасно служать робочою поверхнею або стендом

Також дуже важливе значення має колористика. Вона формує настрій і психологічне сприйняття простору. Теплі світлі відтінки створюють відчуття відкритості й комфорту. В той же час надмірно яскраві або контрастні кольори можуть викликати втому й дратівливість. Для освітніх просторів, призначених для творчої діяльності, доцільно використовувати гнучкі кольорові акценти - наприклад, кольорові панелі, меблі або графічні елементи на стінах, які можна оновлювати без суттєвого втручання в архітектуру [25].

Одним з прикладів використання кольорової гами в освітньому просторі може слугувати інтер'єр навчального закладу для навчання, творчості та натхнення - школа STUDY.UA , який будується в передмісті Варшави [45]. Це освітній простір з яскравим, дружелюбним дизайном: м'яке світло від люмінесцентних підвісних світильників, великі вікна, круглі м'які пуфи й сидіння, стільчики та столи. Основна концепція - сучасний, інклюзивний простір для навчання та спілкування.

Живі, але помірковані зелені та жовті відтінки створюють тепле, заспокійливе та мотивуюче середовище для навчання й творчої діяльності. Зелений асоціюється з природою, спокоєм і концентрацією; жовтий підсилює увагу та оптимізм. Нейтральні кремові та сірі тону служать фоном, не перенавантажують зір, надають простору повітря та світла.

Контрастні акценти: яскраві жовті та м'які оливкові відтінки в поєднанні з зеленою основою добре працюють як акценти на деталях (м'які пуфи, сидіння, декоративні елементи), що збуджують інтерес без перевантаження простору.

Матеріали та фактура підтримують палітру: світле дерево або дерев'яні підлоги, м'які текстильні оббивки в зелених та сірних відтінках створюють комфортний, дружній настрій. (рис.2.3)

Рис. 2.3. Інтер'єр міжнародної школи STUDY.UA в Варшаві

Світлове рішення є невід'ємною складовою композиції. Правильно організоване природне й штучне освітлення забезпечує зоровий комфорт, підкреслює функціональні зони й акцентує художні деталі. Відповідно до вимог ДБН В.2.2-3:2018, освітленість робочих зон має становити не менше 400 лк для навчальних приміщень і не менше 200 лк для рекреаційних [3]. Додатково рекомендовано використовувати системи динамічного освітлення, що змінюють інтенсивність і температуру світла протягом дня [21].

Матеріали й фактури також відіграють важливу роль у формуванні художньої цілісності інтер'єру. Вибір поверхонь повинен враховувати як естетичні, так і практичні аспекти - зносостійкість, екологічність, простоту в догляді. У сучасних освітніх інтер'єрах перевага надається натуральним і комбінованим матеріалам: дереву, металу, текстилю, звукопоглинальним панелям. Такі поєднання створюють відчуття тепла, природності й сприяють акустичному комфорту[27].

Особливістю закладів неформальної освіти є те, що їхня композиційна структура часто не підпорядковується традиційній симетрії, властивій класичним навчальним просторам. Асиметричні або вільні композиції, різнорівневі стелі, відкриті галереї чи сходові майданчики створюють відчуття динаміки та просторової глибини. Це стимулює активність учасників освітнього процесу, зокрема в дитячих і молодіжних центрах.

Не менш важливим є аспект візуальної ідентичності простору, який формується за допомогою графічних елементів, фірмових кольорів, шрифтів, навігаційних знаків. Айдентика інтер'єру виступає не лише елементом декору, а й інструментом орієнтації в просторі, підсилює відчуття приналежності до спільноти закладу. В освітніх просторах, розташованих у житлових будинках, візуальна айдентика допомагає створити власну атмосферу, не порушуючи гармонії з архітектурним контекстом будівлі [22].

Дуже важливим є забезпечення взаємозв'язку усіх компонентів інтер'єру - форми, кольору, фактури, світла й простору. Композиційна цілісність досягається через повторення мотивів, ритмічність, масштабність та контрасти. Будь-який елемент — від меблів до світильників — повинен підтримувати основну ідею дизайну та формувати єдину візуальну систему.

Отже, художньо-композиційні рішення інтер'єрів закладів освіти мають базуватися на принципах гармонійності, функціональної доцільності та психологічного комфорту. У контексті житлової будівлі освітній простір повинен інтегруватися в загальне архітектурне середовище, водночас залишаючись самостійним художнім об'єктом, що формує креативну атмосферу та мотивує до пізнання.

2.3. Функціональне планування простору закладу неформальної освіти в складі житлової будівлі

Функціональне планування освітнього простору також є одним із основних чинників ефективності діяльності закладу неформальної освіти. Планувальні

рішення повинні забезпечувати зручність пересування користувачів, логічну взаємодію між зонами, а також комфортну та безпечну атмосферу для навчання, відпочинку й творчості [3; 1].

Заклад неформальної освіти, інтегрований у структуру житлової будівлі, має враховувати подвійний характер функціонування: освітній і житловий. Тому важливо забезпечити ізоляцію навчальних процесів від побутових шумів, а також мінімізацію впливу зовнішніх факторів, зокрема транспортного шуму, вібрацій і коливань температурного режиму [5].

Планування має передбачати чітке зонування простору на основні функціональні блоки:

- вхідну групу (вестибюль, гардероб, санітарні приміщення);
- навчально-творчі приміщення (аудиторії, студії, лабораторії, майстерні);
- зону спільної діяльності та комунікації (простір для відпочинку, обговорень, міні-бібліотеку);
- адміністративно-побутові приміщення (кабінет адміністрації, склад, кімната персоналу).

Для кожного функціонального блоку визначаються норми площі відповідно до кількості користувачів, типу діяльності та характеру приміщення. Згідно з вимогами [4], мінімальна площа приміщення для групових занять становить не менше 4,65 м² на одного відвідувача при щільності 15 осіб у групі. Для майстерень або художніх студій доцільно збільшити цей показник до 6–8 м² на людину, щоб забезпечити свободу рухів і можливість роботи з обладнанням [29].

Особливістю проектування закладів у житлових будівлях є необхідність адаптивності простору. Багатофункціональні приміщення, що можуть змінювати конфігурацію залежно від виду занять (лекція, майстер-клас, творча лабораторія), формують сучасний підхід до освітнього середовища. Перегородки-трансформери, мобільні меблі, використання легких матеріалів і світлих кольорів дозволяють створити динамічний простір, який легко перебудовується [19].

Важливою вимогою до функціональної організації є забезпечення безперешкодного доступу для всіх категорій користувачів, включно з людьми з

інвалідністю. Згідно з положеннями [10], ширина проходів повинна становити не менше 1,5 м, дверні прорізи - не менше 0,9 м, а міжповерхове сполучення має бути обладнане ліфтами або підйомниками.

Раціональне планування передбачає також зонування за рівнем шуму та освітлення. Приміщення, у яких проходять лекції чи індивідуальні заняття, доцільно розміщувати у внутрішній частині плану, тоді як простори для активної діяльності - ближче до природного освітлення [24].

При формуванні простору слід враховувати не лише нормативні вимоги, а й психологічний комфорт користувачів. Організація відкритих зон сприяє комунікації, а наявність затишних ніш і куточків для усамітнення дозволяє знизити емоційне навантаження, що особливо важливо для дитячих і підліткових груп [22]

Таким чином, функціональне планування закладу неформальної освіти в складі житлової будівлі повинно базуватися на принципах адаптивності, доступності, ергономічності та емоційного комфорту. Комплексне врахування цих чинників дозволяє створити середовище, що відповідає сучасним вимогам до гнучкого, інклюзивного та креативного навчання.

2.4. Інклюзивність та універсальний дизайн у закладах освіти

Інклюзивність у сучасному освітньому середовищі є фундаментальним принципом, що передбачає створення рівних можливостей для всіх користувачів незалежно від їхніх фізичних, когнітивних чи сенсорних особливостей. Впровадження універсального дизайну в інтер'єрах закладів неформальної освіти забезпечує доступність, комфорт та безпеку кожного відвідувача [10;11]. Заклади освіти визначено одним з основних пріоритетів створення безбар'єрного простору.

Універсальний дизайн орієнтується на такі основні принципи: рівність у використанні, гнучкість, простота і зрозумілість сприйняття, застосування мінімальних фізичних зусиль, доступність розмірів і простору для підходу та використання [11]. Ці принципи визначають концепцію планування інтер'єрів, у

яких усі люди можуть ефективно взаємодіяти із простором без необхідності його додаткової адаптації.

Згідно з вимогами [10], у приміщеннях освітнього призначення, що розміщуються у житлових будівлях, необхідно забезпечити безперешкодний доступ до всіх зон. Це включає наявність пандусів з ухилом не більше 8 %, ліфтів або платформ для вертикального переміщення, а також санітарно-гігієнічних приміщень, обладнаних поручнями, зручними умивальниками та достатнім простором для маневрування колісного крісла (діаметр не менше 1,5 м).

Важливою складовою універсального дизайну є візуальна та тактильна навігація. Для користувачів із порушеннями зору рекомендується застосовувати контрастні кольори для позначення дверних прорізів, сходів, небезпечних ділянок, а також встановлювати інформаційні таблички з рельєфно-точковим шрифтом Брайля [24], (рис.2.4). Освітлення повинно бути рівномірним, без різких тіней і бликів; оптимальна освітленість навчальних приміщень становить не менше 400 лк [4].

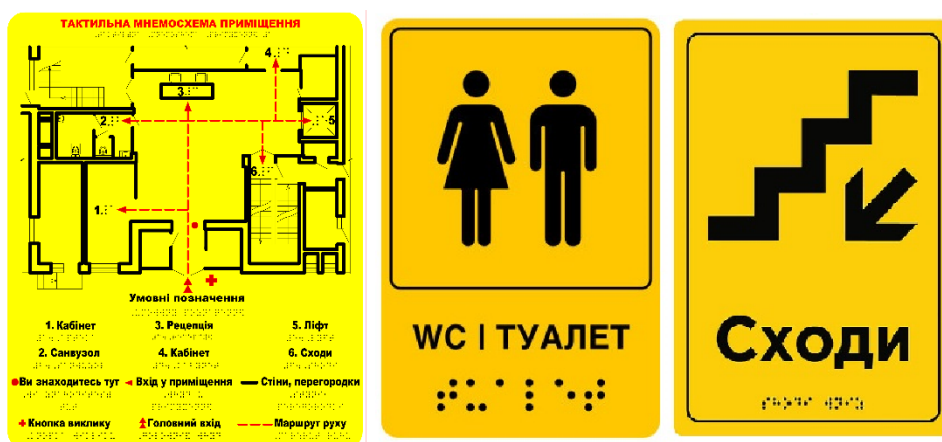

Рис. 2.4. Приклади тактильних табличок з написами шрифтом Брайля

Психологічний аспект інклюзивності проявляється у формуванні простору, де кожен користувач відчувається комфортно й захищено. Для цього використовують нейтральну кольорову гаму, природні матеріали та акустичні рішення, що знижують рівень шуму. Особливої уваги потребує сенсорна комфортність - уникання надлишкових подразників, плавні переходи між зонами, використання м'якого освітлення та різних фактур матеріалів [22].

У закладах неформальної освіти інклюзивність має розширене значення, адже сюди часто приходять діти різного віку, люди з обмеженими можливостями, представники різних соціальних груп. Тому простір має бути багатофункціональним, адаптивним і соціально відкритим. Наявність мобільних меблів, змінних конфігурацій зон, доступних маршрутів та гнучких сценаріїв використання простору сприяє залученню кожного відвідувача до активного навчального процесу [29].

Сучасні підходи до інклюзивного дизайну розглядають простір не лише як місце фізичного перебування, а як середовище соціальної взаємодії. Саме тому проектування освітніх інтер'єрів у житлових будинках повинно базуватися на принципі «доступності для всіх», який поєднує функціональність, естетику та гуманістичні цінності [19].

Таким чином, універсальний дизайн є не просто вимогою часу, а ключовою складовою створення гармонійного освітнього простору. Інклюзивні рішення сприяють формуванню середовища, де кожен користувач може реалізувати свій потенціал, відчуваючи комфорт і рівноправність у спільному навчальному процесі.

2.5. Меблювання та обладнання приміщень закладів освіти

Меблювання та технічне обладнання є ще одним з важливим аспектів, які впливають на забезпечення функціональності, ергономічності й естетичної цілісності інтер'єру закладу неформальної освіти. Ці елементи формують середовище, яке не лише відповідає вимогам навчального процесу, але й створює позитивну емоційну атмосферу, сприяючи мотивації та креативності користувачів [29].

Меблі для закладів неформальної освіти мають бути ергономічними, мобільними та адаптивними до різних форматів діяльності. Вони повинні легко трансформуватися для проведення індивідуальних занять, групових дискусій чи творчих майстер-класів. Згідно з рекомендаціями [1], висота робочих поверхонь та

сидінь визначається відповідно до вікових особливостей користувачів, а співвідношення висоти стільця до висоти столу має становити близько 0,55.

Важливим аспектом є модульність меблів, що дозволяє створювати різні сценарії використання простору. Стільці, столи та шафи на колісках, складні перегородки, мобільні стенди забезпечують можливість швидкого перепланування простору для різних освітніх потреб [22], (рис. 2.5)

Рис. 2.5. Приклад розстановки модульних меблів

Матеріали, з яких виготовляють меблі, повинні відповідати екологічним та санітарно-гігієнічним нормам [5]. Перевага надається натуральній деревині, ламінованим плитам з низьким рівнем формальдегідів, текстилю з антиалергенними властивостями та металевим елементам з порошковим покриттям. Поверхні меблів мають бути стійкими до стирання, легко митися та не виділяти токсичних речовин під час експлуатації.

У закладах неформальної освіти доцільно використовувати меблі з нейтральною або пастельною кольоровою гамою, яка не перевантажує зорове сприйняття, але може доповнюватися яскравими акцентами в окремих зонах - наприклад, у дитячих або творчих студіях. Кольорове вирішення меблів має

узгоджуватися із загальною концепцією інтер'єру, сприяти створенню гармонійної композиції та стимулювати пізнавальну активність [24].

Технічне обладнання закладу неформальної освіти має відповідати сучасним технологічним вимогам. До основних елементів належать мультимедійні комплекси, інтерактивні панелі, проектори, екрани, системи звукового супроводу, інтерактивні дошки та освітні планшети. Згідно з положеннями [1], технічні засоби повинні розміщуватися так, щоб забезпечувати рівномірну видимість і доступність для всіх учасників навчального процесу.

Особливу увагу слід приділити освітленню робочих зон. Для навчальних приміщень рекомендується комбіноване освітлення - природне й штучне, при цьому штучне має бути регульованим за інтенсивністю. Світильники з теплим спектром (3500-4000 К) створюють комфортні умови для зорової роботи та не спричиняють перевтоми [3; 29].

Додатковими елементами меблювання є зони для зберігання матеріалів, творчих інструментів, книжкові полиці, м'які сидіння для неформального спілкування. Такі простори формують сприятливу атмосферу для обміну думками, розвитку соціальних навичок та самовираження [19,].

Раціональне меблювання освітніх інтер'єрів у житлових будівлях поєднує компактність, функціональність і візуальну легкість. Використання багаторівневих систем зберігання, складаних конструкцій і багатофункціональних предметів інтер'єру дозволяє максимально ефективно використовувати обмежену площу приміщень.

Отже, меблювання та обладнання закладу неформальної освіти в складі житлової будівлі повинні відповідати вимогам безпеки, ергономіки, адаптивності та естетичної узгодженості. Комплексне поєднання цих чинників формує простір, що підтримує творчу активність, комунікацію та комфорт усіх користувачів.

2.6. Інженерне обладнання приміщень закладів освіти

Інженерне обладнання є невід'ємною складовою формування якісного, безпечного та комфортного освітнього середовища. У закладах неформальної освіти, розташованих у складі житлових будівель, системи інженерного забезпечення повинні бути адаптовані до специфіки навчально-творчої діяльності, а також відповідати вимогам енергоефективності, акустичного комфорту та санітарно-гігієнічних норм [3; 1].

Комплекс інженерних систем включає:

- систему опалення, вентиляції та кондиціонування повітря;
- водопостачання і водовідведення;
- електропостачання і штучне освітлення;
- систему зв'язку, безпеки та автоматизації.

Системи опалення та вентиляції повинні забезпечувати стабільний мікроклімат, оптимальний для перебування дітей і дорослих. Згідно з нормами [5], температура повітря у навчальних приміщеннях має становити $+18...+22$ °C, у майстернях - до $+16$ °C, а в кімнатах відпочинку - до $+20$ °C. Вологість повітря підтримується на рівні 40–60 %. При розміщенні закладу у житловому будинку важливо передбачити окрему систему вентиляції з фільтрацією припливного повітря, щоб уникнути перехресного впливу запахів та шуму між житловими і навчальними зонами [24].

Система освітлення має відповідати ергономічним вимогам до зорового навантаження. Згідно з положеннями [1], рівень освітленості робочих поверхонь у навчальних приміщеннях повинен становити не менше 400-500 лк. Для художніх або лабораторних занять цей показник може бути збільшений до 750 лк. Рекомендується використання світлодіодних джерел світла з можливістю регулювання інтенсивності та кольорової температури - це дозволяє адаптувати освітлення під конкретний вид діяльності [29].

У системах електропостачання необхідно передбачати розділення контурів освітлення та силових мереж, а також використання енергозберігаючого

обладнання. Розетки розміщуються на висоті 0,3–1,0 м від підлоги з урахуванням зручності підключення навчального обладнання та дотримання правил електробезпеки [10]. У місцях масового перебування дітей рекомендується застосовувати захисні кришки на розетках і системи аварійного відключення.

Для забезпечення акустичного комфорту необхідно знижувати рівень шуму від інженерних систем. Рівень звуку в навчальних приміщеннях не повинен перевищувати 40 дБ, у зонах відпочинку - 35 дБ [5]. Для цього використовуються шумопоглинаючі матеріали, ізоляція трубопроводів і вентиляційних каналів, а також акустичні панелі на стінах та стелі [22].

Система водопостачання та каналізації має відповідати санітарним нормам, забезпечувати необхідний рівень гігієни та безпеки. У санвузлах передбачається обладнання з економними змішувачами, автоматичними дозаторами мила й безконтактними сушарками. Для маломобільних груп населення встановлюються поручні та спеціальні сантехнічні прилади.

Важливе значення має впровадження систем автоматизації та безпеки: пожежної сигналізації, відеоспостереження, датчиків руху, контролю доступу. Згідно з вимогами [1], у приміщеннях навчального призначення має бути забезпечено не лише пожежну безпеку, а й швидку евакуацію користувачів - мінімальна ширина евакуаційних проходів становить 1,2 м, а двері повинні відкриватися у напрямку виходу.

Інженерне обладнання сучасних закладів неформальної освіти спрямоване не лише на забезпечення технічного функціонування, а й на створення здорового мікроклімату, енергозбереження та комфорту перебування. Використання сучасних технологій автоматичного керування мікрокліматом, освітленням і вентиляцією дозволяє оптимізувати витрати енергії та підвищити ефективність експлуатації приміщень [19].

Отже, грамотне інженерне забезпечення інтер'єрів закладів неформальної освіти є основою безпеки, довговічності й комфорту простору. Поєднання нормативних вимог і сучасних технологічних рішень створює умови для формування сприятливого середовища навчання, творчості та соціальної взаємодії.

2.7. Рекомендації щодо дизайну інтер'єрів закладів неформальної освіти у житлових будинках

Дизайн інтер'єру закладу неформальної освіти, розташованого у житловому середовищі, має забезпечувати гармонійне поєднання функціональності, естетики, безпеки та психологічного комфорту користувачів. Простір повинен бути гнучким, інклюзивним і пристосованим до різних форматів освітньої діяльності - від індивідуальних занять до групових творчих майстерень [5; 11].

Одним із ключових принципів сучасного дизайну таких приміщень є модульність і трансформованість простору. Використання мобільних перегородок, складних меблів та пересувних елементів дозволяє швидко змінювати конфігурацію приміщення відповідно до потреб занять [13]. Це особливо важливо в умовах обмеженої площі, характерної для закладів, інтегрованих у житлові будівлі.

Особливу увагу слід приділяти кольоровому вирішенню інтер'єру. Вибір кольорів має ґрунтуватися на принципах ергономіки та психології сприйняття. Теплі, м'які відтінки (жовтий, бежевий, зелений) сприяють створенню доброзичливої атмосфери, тоді як насичені кольори доцільно використовувати лише як акценти. У приміщеннях для занять дітей рекомендується застосовувати контрастні, але не надто яскраві поєднання, які стимулюють активність і водночас не перевантажують зір [23].

У контексті матеріального оздоблення перевага надається екологічним, безпечним та зносостійким матеріалам: дереву, ламінованим плитам, гіпсовим або мінеральним штукатуркам, фарбам на водній основі. Підлогові покриття мають бути неслизькими, легко митися й витримувати інтенсивне навантаження. У зонах для дітей рекомендовано використання м'яких підлогових покриттів або спеціальних килимових модулів, які знижують травматизм [29].

Важливо забезпечити інклюзивність простору, зокрема безбар'єрний доступ, зручність пересування для осіб з обмеженою мобільністю та зрозумілу навігацію. Згідно з чинними нормами [10], ширина основних проходів повинна бути не

меншою ніж 1,5 м, пороги - відсутні, а перепади висот компенсуються пандусами з ухилом до 8 %. Для осіб із вадами зору доцільно застосовувати контрастні маркування та тактильні елементи на підлозі [21].

Освітлення має бути природним настільки, наскільки це можливо, а штучне освітлення — рівномірним і регульованим. Для навчальних зон рекомендоване комбіноване освітлення: загальне (400–500 лк) і локальне - для робочих місць або творчих станцій [1]. Джерела світла бажано розташовувати так, щоб уникати прямих відблисків і тіней.

Меблювання інтер'єру має підкреслювати відкритість простору, сприяти комунікації та спільній діяльності. Бажано використовувати меблі з натуральних матеріалів, округленими формами, регульованою висотою та можливістю складання або переміщення. У дитячих просторах меблі повинні мати безпечну конструкцію без гострих кутів [24].

Додаткову увагу слід приділяти акустичним і візуальним характеристикам простору. Застосування звукопоглинаючих панелей, штор, текстильних елементів зменшує рівень шуму й створює комфортне середовище для занять. Можливо підсилити емоційну складову інтер'єру, використовуючи декоративні елементи - постери, мурали, природні мотиви, тематичні інсталяції [33].

Окремо варто зазначити важливість зонування простору. Навіть у невеликих приміщеннях доцільно виділяти зони навчання, спілкування, відпочинку та зберігання матеріалів. Візуальне зонування може досягатися за допомогою різних кольорів підлоги, освітлення, перегородок або меблів. Це сприяє впорядкованості середовища й підвищує ефективність його використання [19].

Загалом, дизайн інтер'єру закладу неформальної освіти в житловому будинку повинен бути гнучким, комфортним, екологічним і мотивуючим. Поєднання функціональної раціональності з емоційно-позитивним впливом середовища сприяє розвитку особистості, креативності та соціальної взаємодії. Впровадження цих рекомендацій дозволяє створювати простір, у якому навчання перетворюється на натхненний і безпечний процес.

Висновок до розділу 2

У другому розділі досліджено особливості формування, планування та художньо-композиційного вирішення інтер'єрів закладів неформальної освіти, інтегрованих у житлове середовище. Розгляд питань нормативних вимог, функціональної організації, інклюзивності, ергономіки та естетики дозволив окреслити основні принципи сучасного підходу до створення таких освітніх просторів.

Встановлено, що освітній простір у складі житлової будівлі має відповідати комплексним вимогам: забезпечувати безпеку, комфорт, гнучкість використання та психологічну зручність користувачів. Його архітектурно-планувальна структура повинна передбачати чітке зонування з урахуванням функцій навчання, творчості, комунікації та відпочинку.

Функціональне планування таких закладів відзначається компактністю, багатофункціональністю та можливістю трансформації приміщень. Використання мобільних перегородок, легких меблів і варіативних рішень освітлення дозволяє адаптувати простір до різних форматів освітнього процесу. Важливе значення має правильна організація потоків користувачів, доступність і зрозуміла навігація.

Художньо-композиційні рішення повинні сприяти позитивному емоційному сприйняттю середовища. Колористика, освітлення, текстура матеріалів і декоративні елементи формують атмосферу довіри, відкритості та творчості. Особливу роль відіграє природне освітлення, а також використання екологічних матеріалів і природних мотивів в оздобленні.

Забезпечення інклюзивності та принципів універсального дизайну є невід'ємною складовою сучасного освітнього середовища. Простір має бути доступним для всіх користувачів незалежно від їхніх фізичних можливостей, що відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 та інших нормативних документів.

У процесі аналізу визначено, що меблювання та інженерне обладнання таких приміщень мають підпорядковуватися принципу функціональної зручності та безпеки. Рекомендовано застосування регульованих, мобільних і екологічно

безпечних меблів, сучасних систем освітлення, вентиляції та акустичного комфорту.

Сформульовані рекомендації щодо дизайну інтер'єрів акцентують на гармонійному поєднанні естетичних і практичних рішень. Зонування, кольорові акценти, акустичний захист, природне освітлення, зручна мебльована структура та екологічність матеріалів утворюють основу комфортного навчально-творчого середовища.

Таким чином, у результаті проведеного аналізу можна зробити висновок, що ефективний дизайн інтер'єру закладу неформальної освіти у житловій будівлі — це багатокомпонентна система, у якій поєднуються архітектурно-просторові, ергономічні, естетичні, психологічні та соціальні чинники. Раціональна організація простору, універсальність і гнучкість рішень, інклюзивність і екологічна безпечність формують цілісне, сучасне й комфортне освітнє середовище.

РОЗДІЛ 3.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ ЗАКЛАДУ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В СКЛАДІ ЖИТЛОВОЇ БУДІВЛІ

3.1. Загальна характеристика та функціональне призначення об'єкта проєктування

Загальні відомості про об'єкт

Об'єктом проєктування є приміщення курсів англійської мови Letterz School для дітей всіх вікових груп, розташоване у житловій будівлі за адресою: **вул. Юлії Здановської, 52/3, м. Київ**. Загальна площа приміщення складає **178,35 м²**.

Заклад призначений для проведення навчальних занять, інтерактивних ігор, творчих та культурних заходів, спрямованих на розвиток мовних навичок у дітей від 6 до 16 років та дорослих (як онлайн, так і офлайн). Школа пропонує групові та індивідуальні заняття, розмовні клуби, відео-клуби. На даний момент приміщення мають наступний вигляд (рис.3.1)

Рис. 3.1. Приміщення мовної школи Letterz School

Функціональне призначення приміщень

Приміщення має включати наступні функціональні зони:

1. **Вхідна зона та ресепшн** - для реєстрації відвідувачів, очікування батьків та організації інформаційного потоку.

2. **Класи для навчання дітей різних вікових груп** – від 4 до 14 років, обладнані меблями відповідно до ергономічних вимог [1; 10].

3. **Ігрова та інтерактивна зона** – для рухливих ігор, творчих занять та групової взаємодії.

4. **Зона відпочинку та очікування** – для дітей і батьків, обладнана комфортними меблями.

5. **Адміністративна зона** – робочі місця викладачів та адміністрації, архів та склад навчальних матеріалів.

6. **Санітарні вузли** – відповідно до ДБН В.2.2-3:2018 та Санітарного регламенту для закладів освіти (2020).

3.2. Вихідні дані та технічне завдання на проєктування

Приміщення розташоване у житловій будівлі за адресою: **вул. Юлії Здановської, 52/3, м. Київ**. Загальна площа приміщення складає **178,35 м²**. На даний час в даному приміщенні знаходяться курси англійської мови. Можливо, створений дизайн-проєкт може стати практичною базою для реального оформлення простору, у якому працюватимуть курси. Присутні всі комунікації, які знадобляться в новому дизайні даного приміщення. Просторова організація об'єкта характеризується наявністю окремого входу з вулиці, що забезпечує автономність закладу від житлових квартир. Планування приміщень передбачає прямокутну конфігурацію класів, що дозволяє ефективно використовувати простір і забезпечити зручний рух дітей та персоналу.

Розташування об'єкту на вулиці **Юлії Здановської, 52/3, м. Київ** зручне з точки зору доступності, бо розташоване на поєднанні 2-ох вулиць Юлії Здановської та вулиця Композитора Мейтуса, де розташовані кілька багатоквартирних будинків в яких живе багато сімей з дітьми. Тому обране місце для курсів буде мати попит для навчання дітей, підлітків та дорослих та забезпечує стабільну цільову аудиторію для майбутніх курсів. А додатковою перевагою є те, що район має зручну та продуману транспортну інфраструктуру тому що поруч проходять маршрути громадського

транспорту, які дозволяють швидко дістатися до різних частин міста. Неподалік є зупинки громадського транспорту та паркувальні майданчики. Завдяки цьому локація зручна не лише для мешканців навколишніх будинків, а й для людей із сусідніх районів, які плануватимуть відвідувати курси. (рис. 3.2)

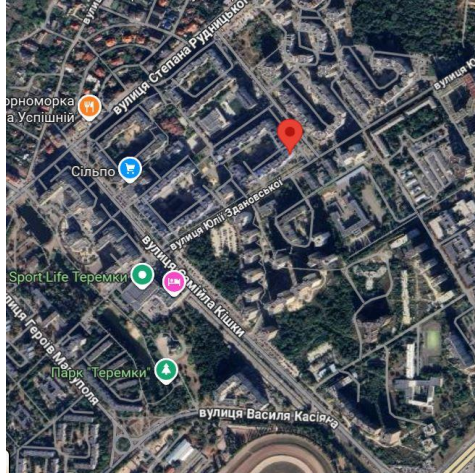

Рис. 3.2. Ситуаційна схема розташування об'єкта

Згідно з планом приміщення загальною площею 178,35 м², простір поділено на низку функціональних кімнат, з яких найбільші можуть бути використані як навчальні класи для групових занять. Площа класів варіюється від 13,90 м² до 21,65 м², що дозволяє формувати групи різного вікового складу та чисельності.(рис. 3.3)

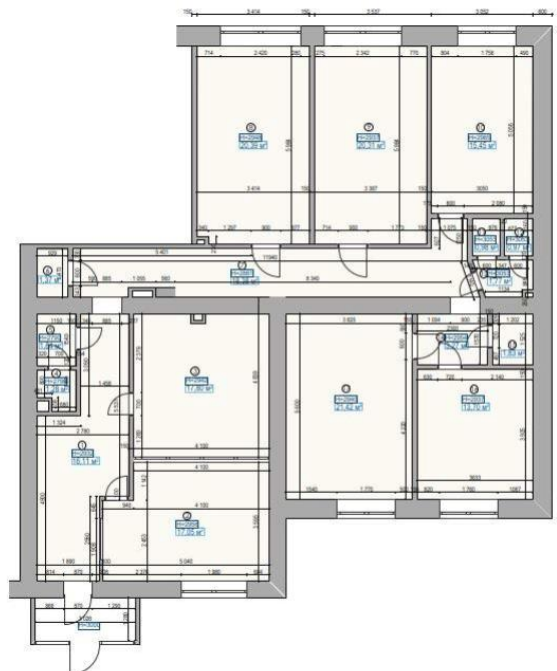

Рис.3.3. Обмірний план приміщення

Центральний коридор забезпечує зручну комунікацію між усіма приміщеннями. Передбачено окремі санітарні вузли (як для дітей, так і для персоналу), що відповідає санітарним нормам. У плані також наявні кілька кімнат середнього розміру (11–17 м²), які доцільно використати як адміністративні кабінети, кімнати для викладачів чи простори для індивідуальних занять.

Приміщення має вхідну зону, 7 класів, 2 великі коридори, 2 санвузла, 2 підсобних приміщення. В 6-ох класах розташовані вікна.

Всі фасадні стіни приміщення та одна стіна в коридорі - несучі, всі інші - не несучі. Така кількість не несучих стін дає плюс в тому, що майбутнє планування меблів не прив'язане до існуючого розташування стін, а також дає можливість для перепланування в разі потреби.

Отже, до вихідних даних цього об'єкту можна віднести наступні:

- приміщення розташоване в житловому багатоповерховому будинку;
- загальна площа приміщення —177,87 кв. м;
- висота стелі –2940 мм;
- стіни з цегли;
- холодне водопостачання.

Обране приміщення для курсів англійської мови включає в себе:

- вхідну зону;
- 7 класів;
- 2 великі коридори;
- 2 санвузла;
- 2 підсобних приміщення;

Технічне завдання

Мета даного проекту - це створення простору неформальної освіти, а саме курсів англійської мови в складі житлового будинку, які будуть надавати якісні послуги освіти для різних вікових категорій.

Технічне завдання на проектування визначає вимоги до створення комфортного, безпечного та естетично приємного інтер'єрного середовища та візуальної айдентики освітнього закладу. Основними завданнями цього проекту є:

1. Оформлення класів: створення навчальних просторів, у яких приємно перебувати, легко зосереджуватися та активно навчатися; застосування кольорів, що підвищують настрій і концентрацію; забезпечення оптимального освітлення, акустики та вентиляції; використання меблів, що адаптовані під різні вікові групи та потреби дітей.

2. Зона відпочинку та очікування: облаштування комфортного простору для батьків і дітей із зручними місцями для сидіння, наочними інформаційними матеріалами та елементами візуальної айдентики закладу.

3. Айдентика курсів: розробка логотипу та стилістичних елементів, що відображають цінності та напрям діяльності закладу; узгодження кольорової гами інтер'єру з корпоративною айдентикою; використання візуальних маркерів для навігації та орієнтації (графіка на стінах, інформаційні таблички).

4. Додаткові вимоги: забезпечення мобільності меблів для гнучкого використання простору під групові чи індивідуальні заняття; відповідність санітарно-гігієнічним нормам та стандартам інклюзивності, щоб кожен відчував себе комфортно та безпечно. Обов'язковим є дотримання норм ДБН В.2.2-3:2018 "Будинки і споруди. Заклади освіти" та ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»

3.3. Обґрунтування концепції дизайн-проєкту інтер'єру

Головною метою дизайну інтер'єру є створення простору, який поєднує комфорт, функціональність та естетику, відповідає потребам різних категорій користувачів і мотивує до навчання. Простір, що розробляється, отримав назву **Smart English**, яка підкреслює його ідею та задає тон усьому дизайн-рішенню. Для проєкту **Smart English**, що реалізується у житловому фонді, концепція передбачає поєднання принципів неформальної освіти із звичаним домашнім середовищем. Це дозволяє створити атмосферу, наближену до реального життя, водночас підтримуючи концентрацію та інтерес до навчання.

Неформальна освіта. Класи розроблено таким чином, щоб заняття можна було проводити як групою, так і у менших підгрупах або індивідуально. Замість традиційних рядів парт застосовано трансформовані зони для різних видів активностей - від командних проєктів до творчих ігор та спілкування під час перерв. Відкриті стелажі з навчальними матеріалами, настільними іграми англійською та інтерактивними картками створюють легкий доступ до знань і стимулюють активну участь.

Приклад освітнього простору. За основу взято сучасний освітній центр Khan Lab School у Маунтін-В'ю, штат Каліфорнія, США, який є унікальним навчальним закладом, що використовує інноваційні підходи до освіти із відкритими навчальними зонами, модульними меблями та інтерактивними елементами, що забезпечують ергономічність, гнучкість і функціональність простору (рис.3.4). Така організація дозволяє швидко змінювати конфігурацію приміщень залежно від формату заняття, не порушуючи порядок і комфорт.

Рис. 3.4. Інтер'єри Khan Lab School, Маунтін-В'ю, США

Кольорова гамма та атмосфера. В інтер'єрі використано світлі, природні та теплі відтінки, що сприяють концентрації та позитивному настрою. Постери з англійськими фразами, настінні інтерактиви та декоративні елементи (наприклад, мініатюри Big Ben) створюють атмосферу «англійського середовища», спонукаючи дітей практикувати мову природньо та невимушено.

Організація навчального процесу. Кожен клас обладнано матеріалами для Speaking та Reading Club, а також ресурсами для командної роботи. Зони відпочинку, дитяча зона та рецепшн організовані так, щоб забезпечити комфорт, релакс і доступ до інформації. Санвузли враховують інклюзивність, з широкими проходами та необхідними поручнями.

Меблі та освітлення. Використовуються легкі, мобільні меблі, що дозволяють швидко трансформувати простір, ергономічні стільці з м'якими сидіннями, а столи розташовані для зручної групової роботи. Поєднання природного та штучного освітлення створює м'яке й рівномірне світло, яке підкреслює сучасний дизайн і підтримує концентрацію.

Додаткові інтерактивні елементи. Модульні перегородки, магнітні дошки та інтерактивні панелі надають простору глибини і роблять його функціональним для активного, практикоорієнтованого навчання. Така організація інтер'єру підкреслює, що **Smart English** - це середовище, яке надихає, мотивує та сприяє природному засвоєнню знань.

3.4. Функціонально-планувальні, об'ємно-просторові та художньо-естетичні рішення дизайну інтер'єру

В проєкті дизайну освітнього центру розглядається приміщення, яке розташоване в житловому будинку, загальна площа проєктуємого об'єкту 177.87кв.м.

Функціонально-планувальні рішення.

Вхід до освітнього центру починається з компактної вхідної зони, яка відокремлена несучою стіною. Ця конструкція створює такий собі перехід між

зовнішнім середовищем і внутрішнім простором, вона зменшує вплив шуму та холодного повітря з вулиці. Відвідувачі одразу потрапляють в зону реєстрації, також тут розташовані місця для очікування та окрема дитяча зона. Далі послідовно розташовані навчальні класи, кабінет для викладачів, інклюзивні санвузли та широкий коридор, який є зручним місцем для відпочинку на перервах між заняттями.

Планування освітнього центру побудоване так, щоб кожна зона була зручною, логічною та легкою для користування. Вхідна зона відокремлена несучою стіною, що дозволяє створити комфортний перехід між вулицею та внутрішнім простором. Одразу після входу розташований реєстраційний пункт із місцями для очікування та невеликою дитячою зоною.

Навчальні класи згруповані в центральній частині приміщення, що дає можливість раціонально організувати заняття для різних вікових груп. Меблі в класах мобільні, тож простір можна швидко змінювати під групову роботу, Speaking Club чи індивідуальні завдання.

Коридори мають достатню ширину та виконують додаткову функцію рекреації - тут учні можуть відпочити між заняттями. Санвузли розташовані зручно для всіх відвідувачів та спроектовані з урахуванням інклюзивності. Окремо передбачене приміщення для викладачів і допоміжні зони.

Загалом планувальне рішення створює зручний, зрозумілий і комфортний простір, у якому легко орієнтуватися та навчатися (рис. 3.5.).

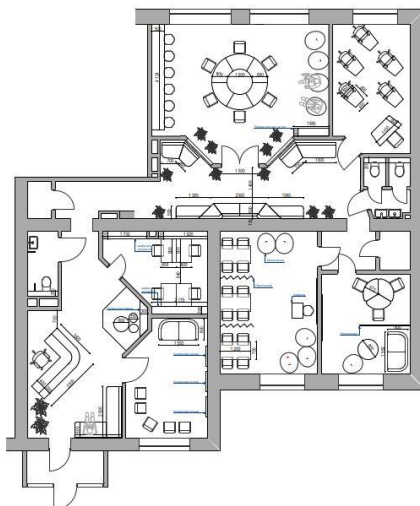

Рис. 3.5. План розташування меблів

Об'ємно-просторові рішення

Об'ємно-просторове рішення освітнього центру базується на поєднанні зручного планування, ергономіки та сучасних дизайнерських підходів. Простір поділений на кілька навчальних зон: великий клас на 12–13 дітей із великим трансформованим круглим столом, індивідуальними місцями вздовж скляних вітрин і м'якими пуфами, а також компактніші класи для груп по 6–8 учнів.

Другим важливим чинником є освітлення: поєднання природного світла з великих вікон та м'якого штучного освітлення створює комфортну атмосферу для навчання, не перевантажує зір і допомагає підтримувати концентрацію.

Додатково простір підтримується за рахунок грамотного зонування, яке забезпечує вільний рух і достатню кількість місця між мебелю, а також продуманої висоти та відкритості приміщень, що роблять їх візуально легшими й більш просторими. Використання стелажів, інтерактивних поверхонь та елементів декору дозволяє гармонійно поєднати функціональність та естетику, зберігаючи цілісність дизайну.

Художньо-естетичне рішення

Проектом передбачається створення спокійного, природного та гармонійного інтер'єру, що сприяє комфортному навчанню та відпочинку. У просторі використовуються безпечні матеріали натурального походження, зокрема дерево та камінь, а також якісні штучні аналоги, які точно передають фактуру природних поверхонь. Важливим елементом оформлення є зелені рослини та невеликі декоративні дерева. Вони створюють відчуття природності, візуально пом'якшують простір і сприяють формуванню атмосфери спокою та психологічного комфорту для відвідувачів. (рис. 3.6)

Рис. 3.6. Приклад поєднання природних матеріалів та озеленення

Кольорова гама інтер'єру базується на м'яких, стриманих та природних тонах. Перевага надається білому, зеленому, блакитному, жовтому, коричневому й чорному кольорам, які за потреби можуть коригуватися залежно від функції окремих зон та освітлення. (рис.3.7.

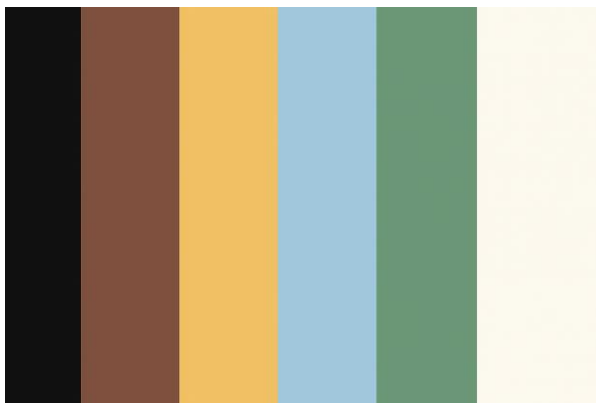

Рис. 3.7. Кольорова гамма, застосована в проектуванні

Проект розроблено на основі сучасного стилю. Сучасний стиль в інтер'єрі - це гармонійне поєднання простоти, комфорту й функціональності. Він вирізняється чистими лініями, відкритими просторами та нейтральною палітрою, яку доповнюють природні матеріали - дерево, метал, скло чи камінь. У такому середовищі немає зайвих деталей: меблі лаконічні, зручні та продумані до дрібниць, а технології органічно інтегровані в простір. Велика увага приділяється світлу - як природному, так і штучному, адже воно допомагає створити відчуття легкості та затишку. Сучасний стиль формує інтер'єр, у якому приємно працювати, відпочивати й жити, бо кожен його елемент підпорядкований принципу практичності та естетичної простоти.

3.5. Креслення дизайн-проєкту

В процесі роботи на проєкті було розроблено такі планувальні креслення:

- обмірний план (рис.3.3);
- план демонтажу (рис.3.8);
- план монтажу (рис.3.9);
- план зонування приміщення (рис. 3.10);

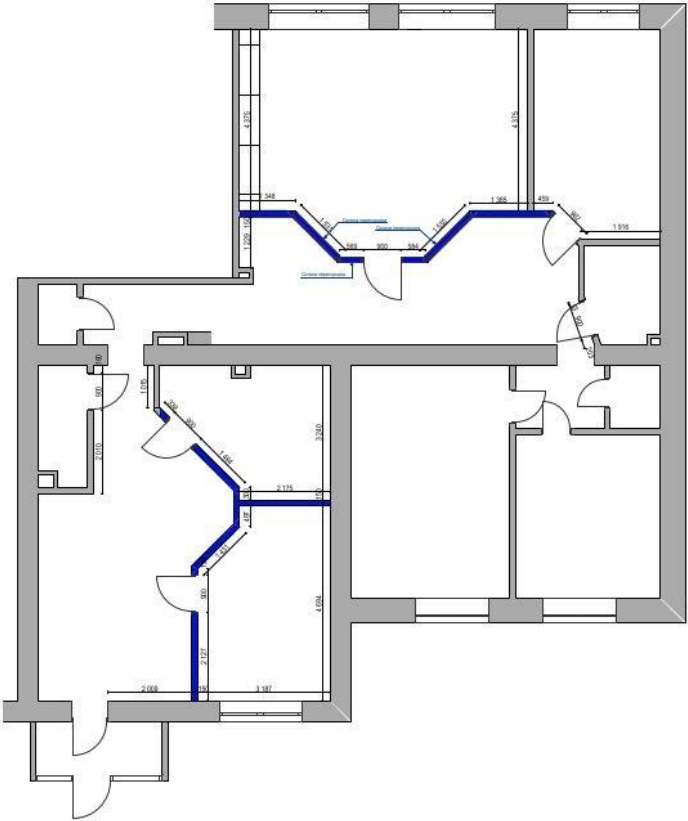

Рис. 3.9. План монтажу

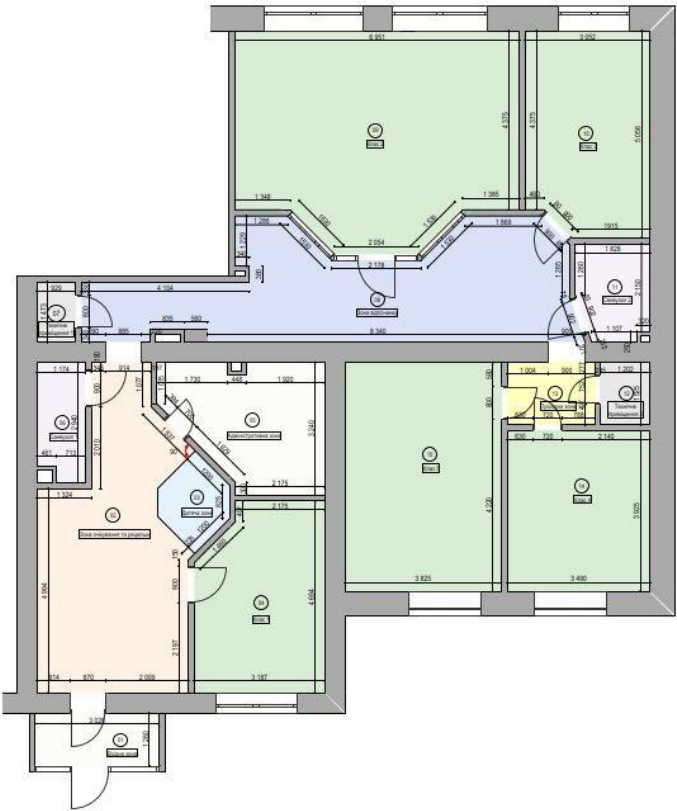

Рис. 3.10. План зонування приміщення

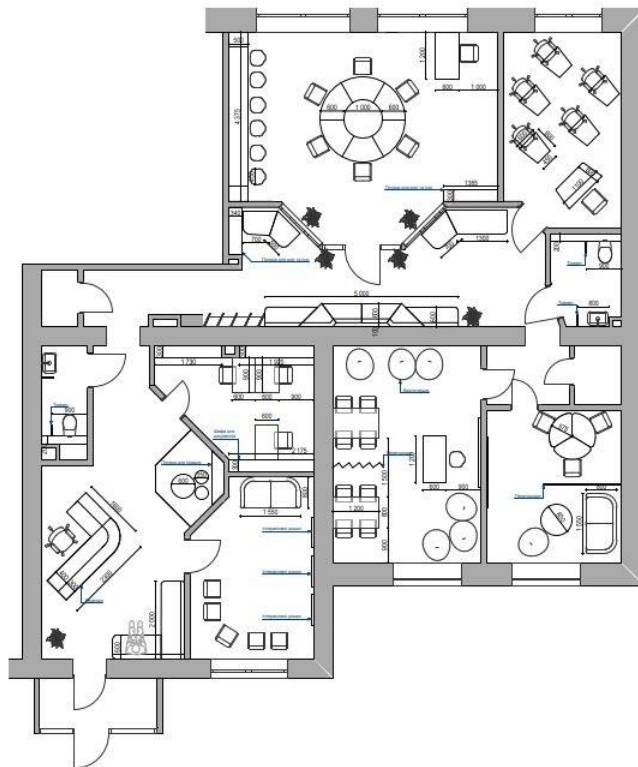

Рис. 3.11. План розташування меблів з розмірами

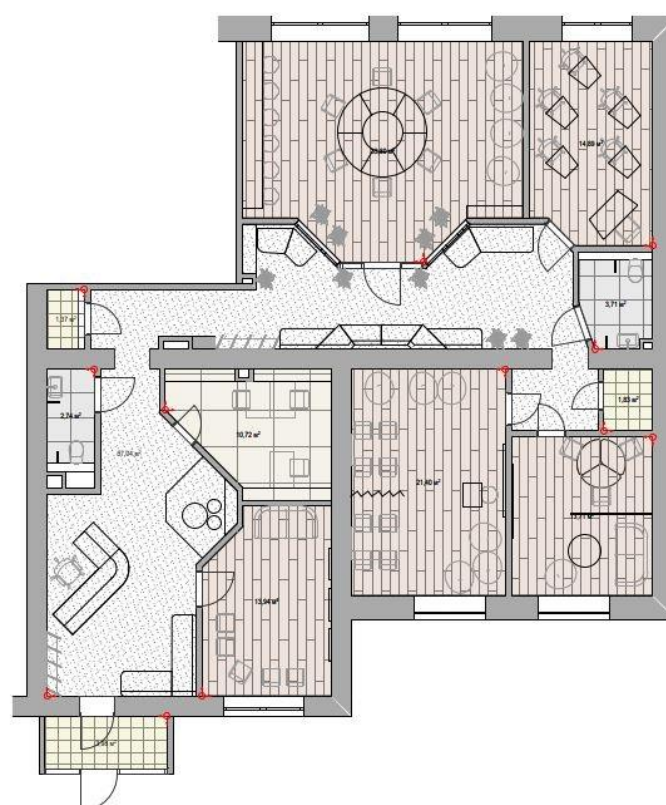

Рис. 3.12. План підлогового покриття

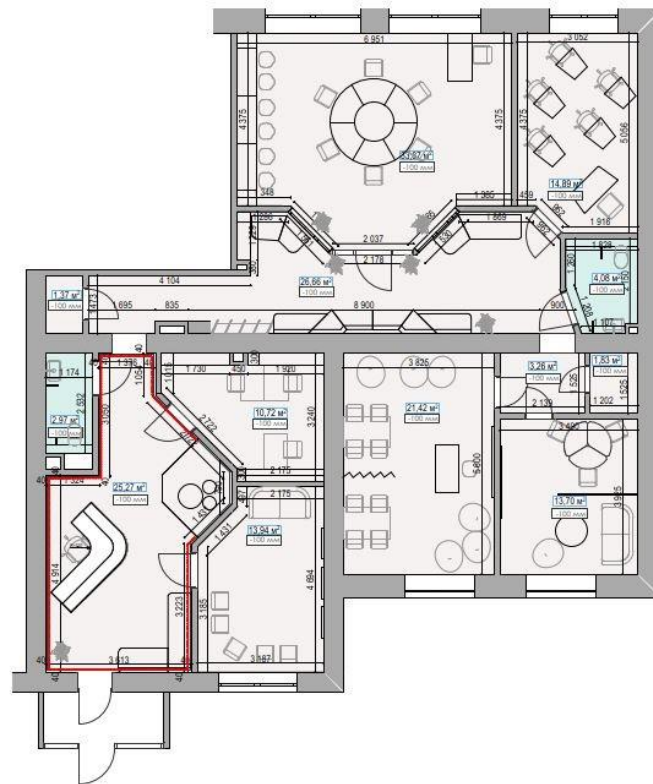

Рис. 3.13. План стелі

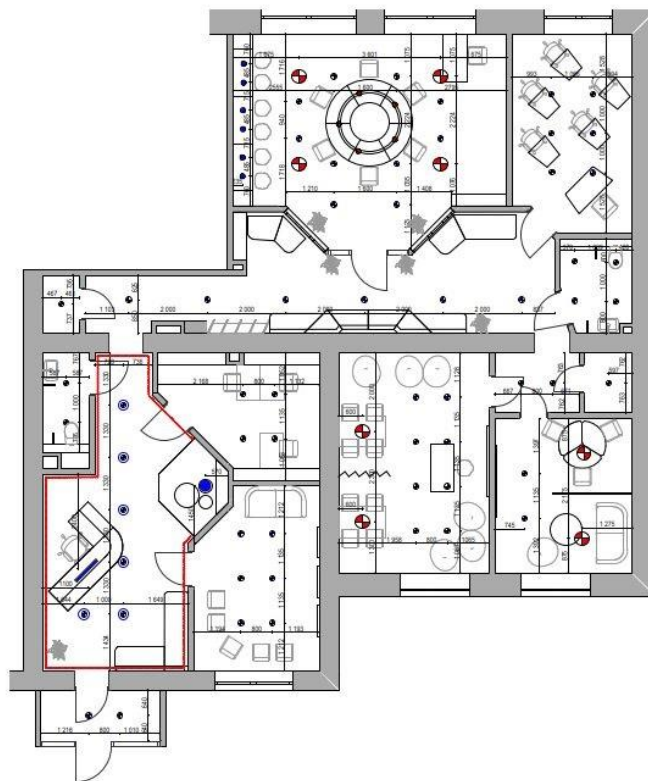

Рис. 3.14. План розташування освітлення

Рис. 3.15. Розгортка стін зони реєстрації

Рис. 3.16. Розгортка стін зони відпочинку

Рис. 3.17. Розгортка стін великого класу

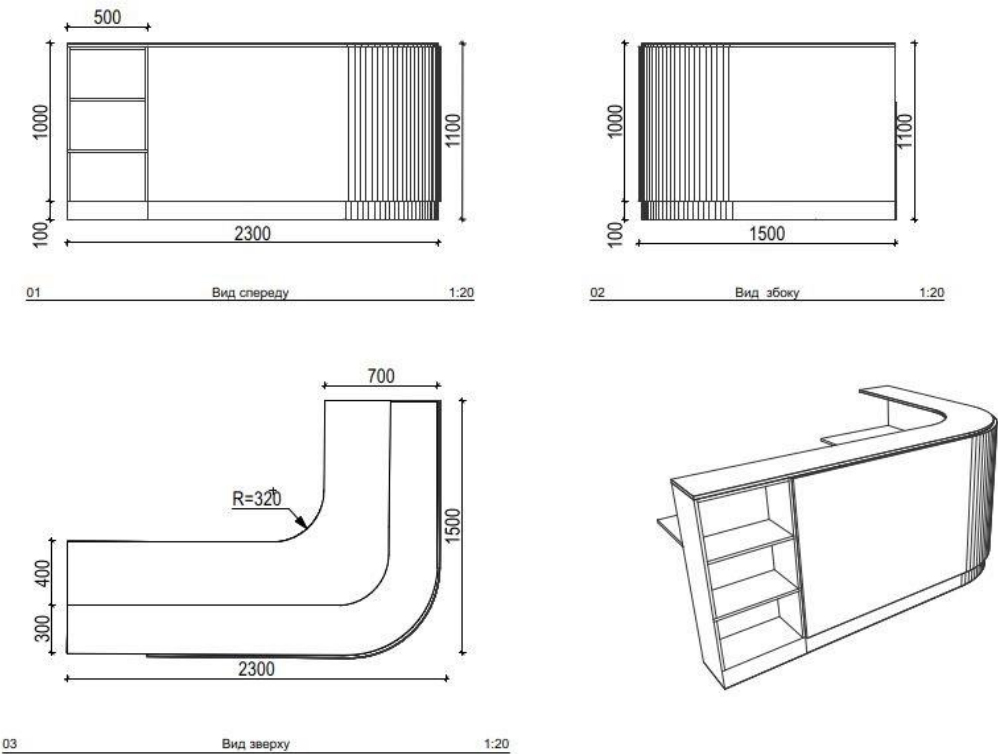

Рис.3.18. Креслення стійки реєстрації

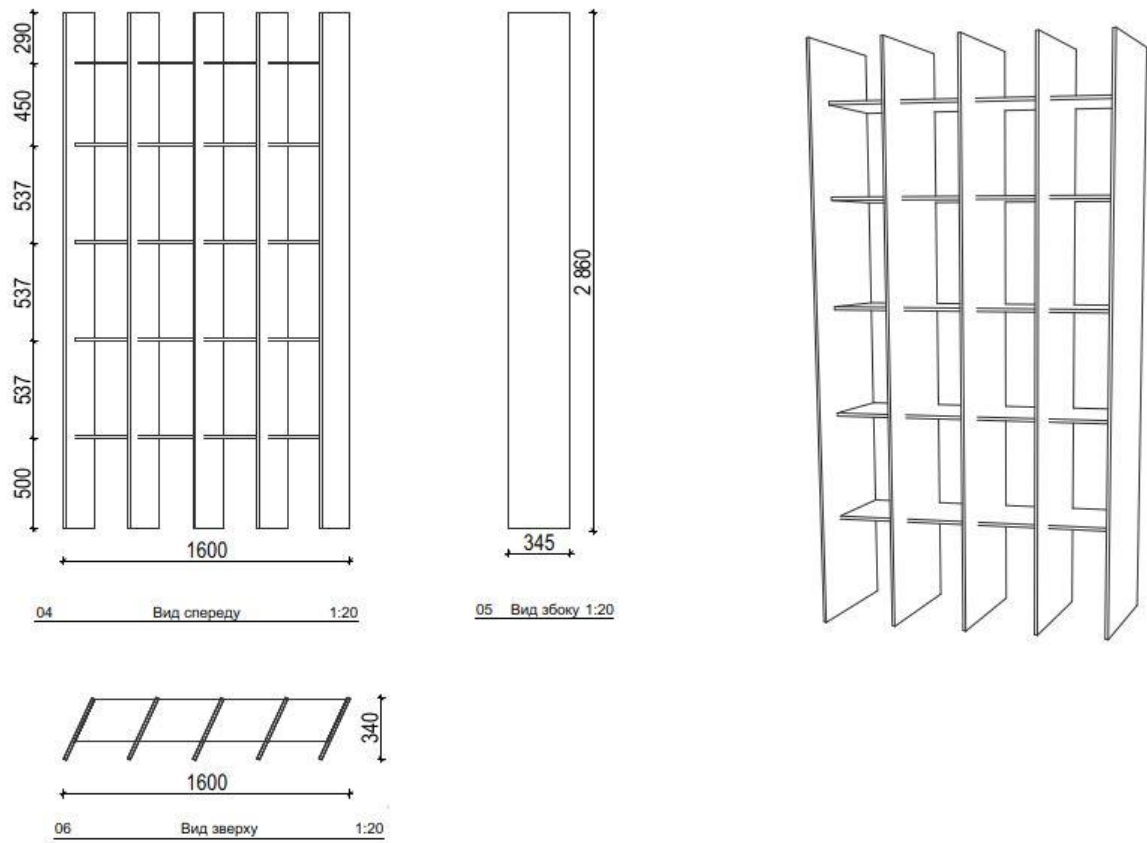

Рис. 3.19. Креслення полиці

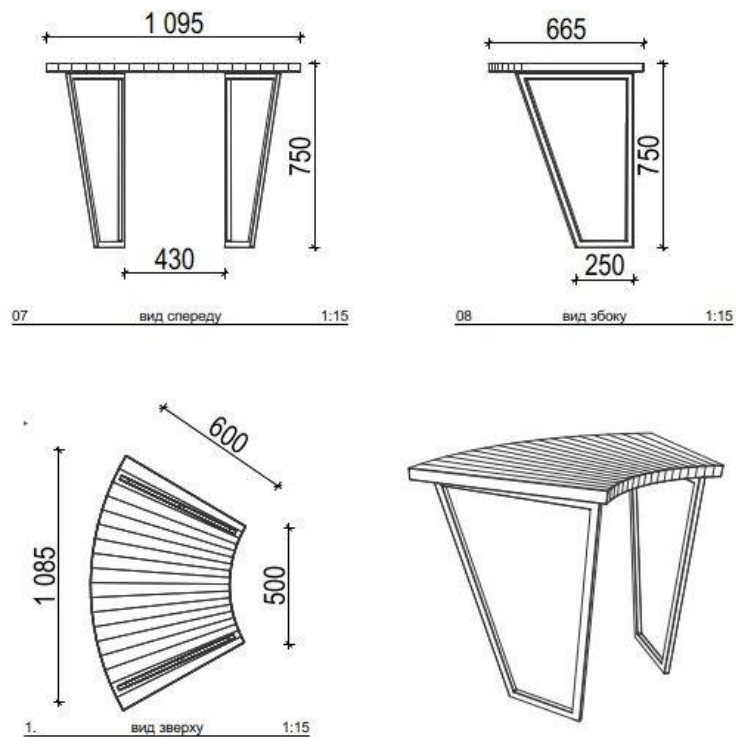

Рис. 3.20. Креслення модульного стола

3.6. Специфікація матеріалів, меблів та освітлення

Проектом освітнього простору передбачається використання різноманітних матеріалів, меблів та освітлення, для створення атмосфери, відповідної для навчання. Для зручності, нижче наведені таблиці з детальною специфікацією підлогових покриттів, оздоблювальних матеріалів, меблів та освітлення.

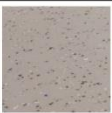
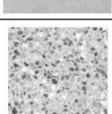
Специфікація підлогового покриття			
		Полімерна підлога	57,04 м2
		Вінілова підлога Republic Grizzly Glue REDBNACG006 Blush	63,94 м2
		ALMERA CERAMICA SGIV9S7193M STELLARR BEIGE 90X90	10,85 м2
		Плитка Golden Tile Beton Art grey BA2580 60x60 см	6,45 м2
		Плитка Steps серый 300x300	7,18 м2

Табл.3.1. Специфікація підлогового покриття (див.рис.3.12)

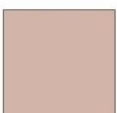
Специфікація матеріалів	
	Feidal Innenlatex Matt, RAL 5021
	Caparol CapaLatex 2 Латексна інтер'єрна біла фарба
	ДСП Egger, Бук Баварія H1511 ST15

Табл. 3.2. Специфікація оздоблювальних матеріалів до розгорток стін (див. рис. 3.15, 3.16, 3.17)

Облд.	Найменування	Розмір	Кільк.	Примітки	Зображення
1	Рецепшн	2300x1600 x1100	1шт.	Під замовлення	
2	Диван кутовий	2000x1800	1шт.	Під замовлення	
3	Крісло офісне		1шт.	Homart Tokio	
4	Дитячий столик	600x530	1шт.		
5	Дитячий стілець		2шт.		
6	Полиця	2860x1600 x340	2шт.	Під замовлення	
7	Диван модульний 1	5000x600x 800	1шт.	Під замовлення	
8	Диван модульний 2	700x600x450 1300x600x800	1шт.	Під замовлення	
9	Диван модульний 3	700x600x800 500x600x450	1шт.	Під замовлення	
10	Заокруглений стіл	2000x600x 800	6шт.	Під замовлення	
11	Стіл	1200X500X 740	4шт.		
12	Стілець		7шт.	Стілець Бербері	
13	Стілець		6шт.	IKEA	
14	Шафа	2880x500x 390	2шт.	Під замовлення	
15	Підвісна шафа	1200x700x 500	3шт.	Під замовлення	

Табл. 3.3. Специфікація меблів

Специфікація освітлювальних приладів			
Символ	Фото	Найменування	Кількість, шт.
		Світильник стельовий ZUMALINE	8
		Точковий світильник VASMAR	46
		Точковий світильник VASMAR focus	6
		Світильник підвісний (люстра) Chime P50-220 Black	6
		Люстра VASMAR 22254	1
		Світлодіодна стрічка 5мм	
		Люстра NORDLUX 51175	1
		Потолочний світильник Модель RD-4443	5

Табл. 3.4. Специфікація освітлення (див. рис. 3.14)

3.7. Візуалізації дизайн-проекту

Для освітнього простору Smart English було створено інтер'єрні візуалізації, що відображають загальну концепцію та настрої закладу. Вони демонструють організацію простору, розміщення меблів, елементів декору й освітлення, формуючи цілісне, комфортне та дружнє середовище для відвідувачів. Інтер'єр поєднує світлі нейтральні тони з акцентами зеленого та натурального дерева, що створює спокійну й водночас мотивуючу атмосферу.

Зони рецепшен і відпочинку забезпечують зручну навігацію, очікування та неформальне спілкування. Просторі навчальні кабінети обладнані мобільними меблями, що дозволяє легко трансформувати простір під різні формати занять - індивідуальні, групові чи командну роботу. Загальна концепція інтер'єру орієнтована на функціональність, ергономіку та комфорт для відвідувачів різного віку.

Рис.3.21. Візуалізація зони рецепшен

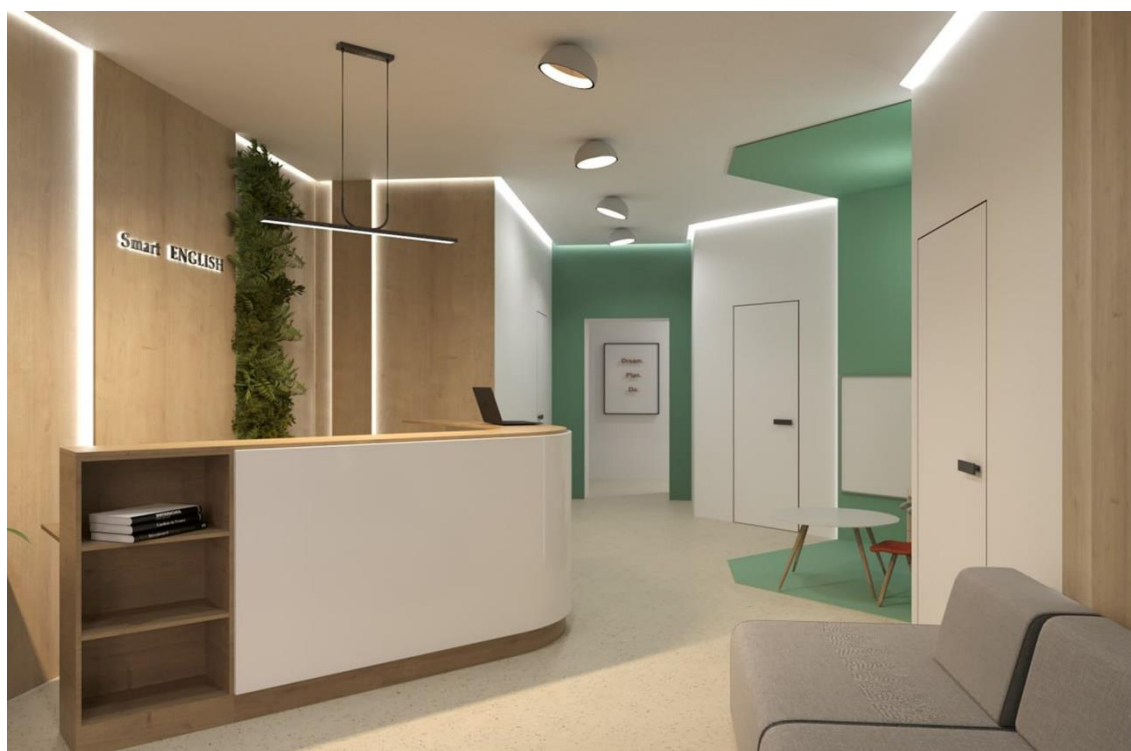

Рис. 3.22. Візуалізація зони рецепшен

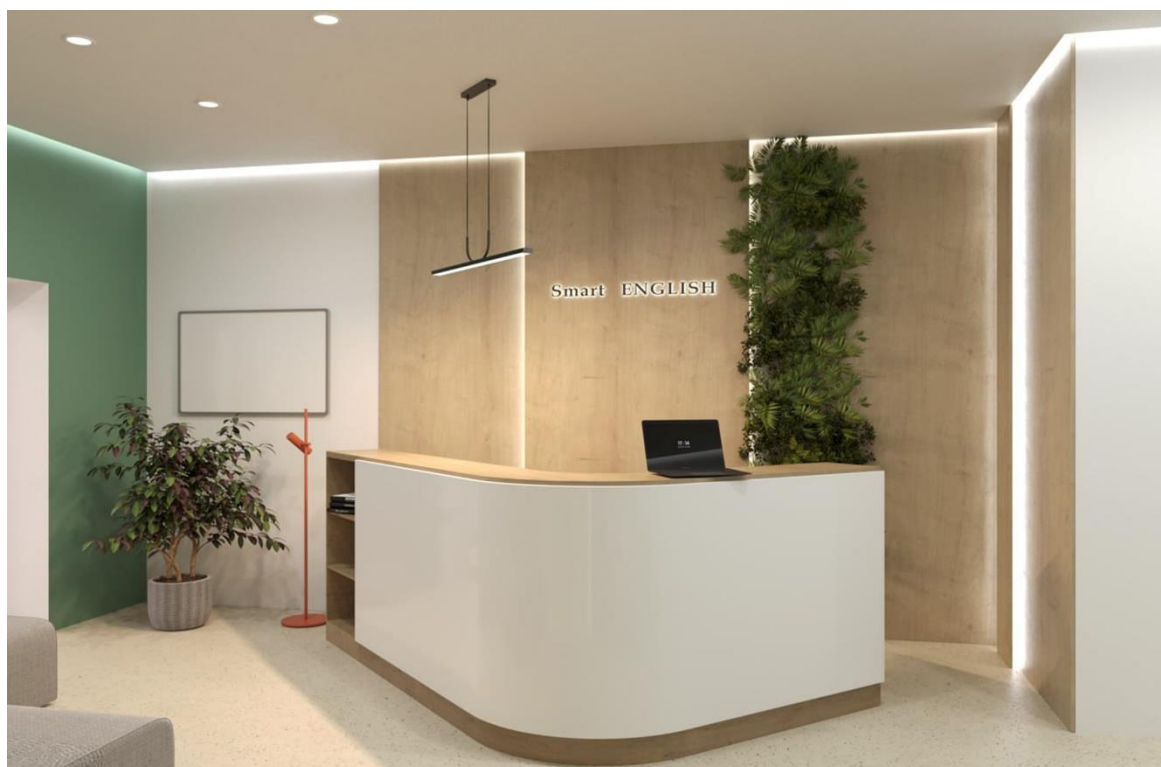

Рис. 3.22. Візуалізація зони рецепшен

Рис.3.23. Візуалізація зони відпочинку

Рис. 3.24. Візуалізація зони відпочинку

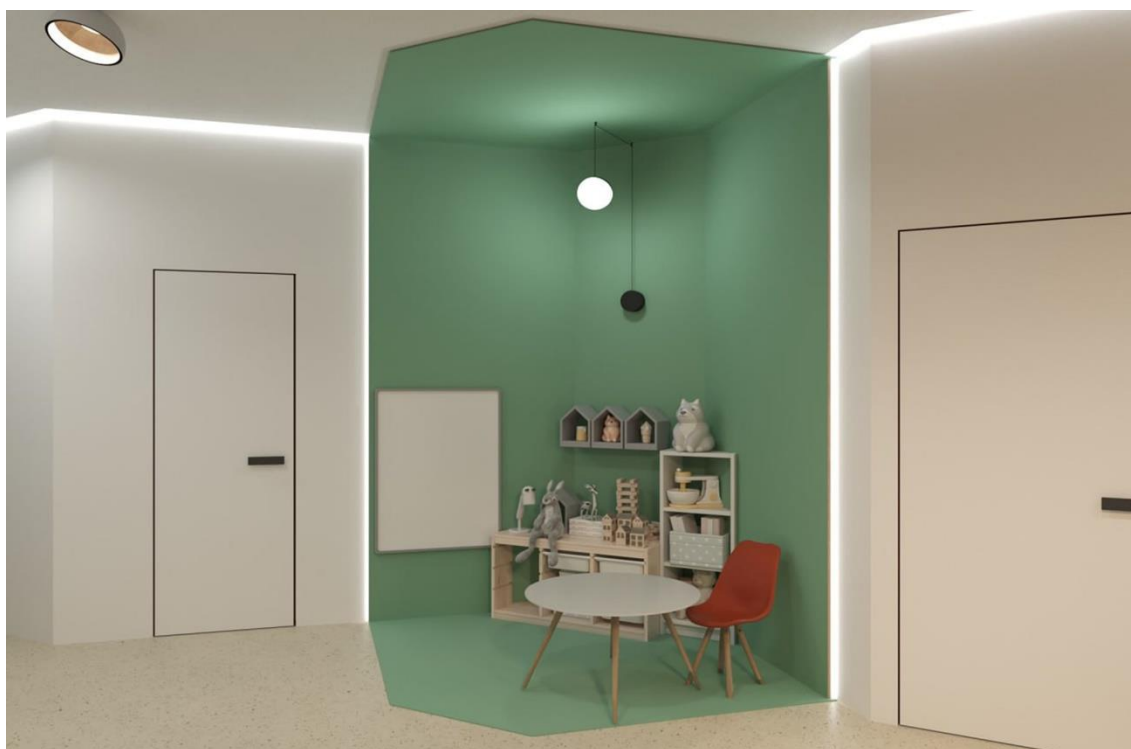

Рис. 3.25. Візуалізація зони відпочинку

Рис. 3.26. Візуалізація класу для занять

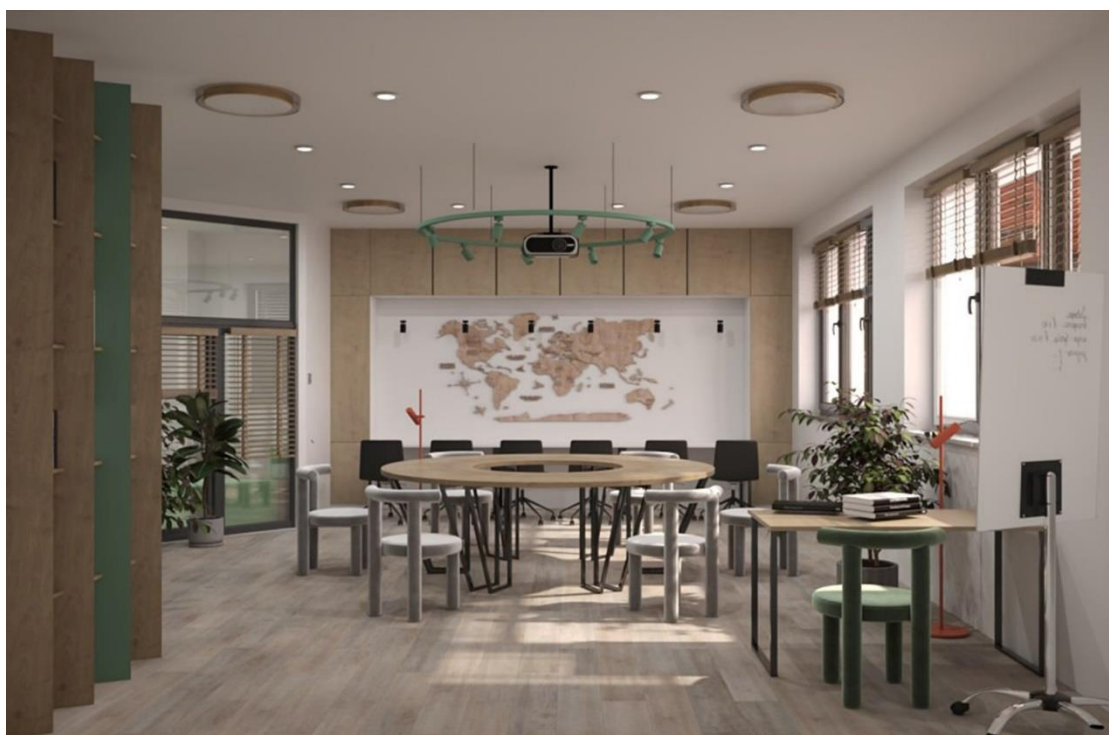

Рис. 3.27. Візуалізація класу для занять

Рис. 3.28. Візуалізація класу для занять

Висновок до розділу 3

У третьому розділі було виконано комплекс проєктних робіт, спрямованих на створення інтер'єру закладу неформальної освіти в складі житлової будівлі. На основі аналізу вихідних даних та технічного завдання сформовано проєктне рішення інтер'єру освітнього центру, яке відповідає сучасним тенденціям організації навчального середовища.

Проведене дослідження дозволило визначити оптимальну структуру приміщення, що включає вхідну групу, рецепцію, навчальні класи, дитячу зону, санітарні вузли з урахуванням інклюзивності, коридорні простори для відпочинку та адміністративні приміщення. Здійснено функціонально-планувальний аналіз, у ході якого встановлено, що гнучкість та мобільність зон є ключовими факторами ефективності неформальної освіти. Запропоновані планувальні рішення забезпечують зручність переміщення, раціональний розподіл потоків користувачів та комфортні умови для різних форматів занять.

Обґрунтовано концепцію дизайн-проєкту, що базується на поєднанні особливостей неформальної освіти та специфіки житлового середовища. Простір Smart English спрямований на створення мотивувальної атмосфери, яка підтримує природне вивчення мови. У проєкті передбачено використання інтерактивних елементів, тематичного декору, трансформованих зон, відкритих стелажів та матеріалів для Speaking і Reading Club, що підсилюють педагогічну ефективність середовища.

Художньо-естетичні рішення визначаються використанням натуральних і безпечних матеріалів, м'якої природної кольорової гами та елементів озеленення. Це формує затишний, гармонійний та сучасний інтер'єр, який сприяє психологічному комфорту дітей і підтримує робочу концентрацію. Об'ємно-просторові рішення орієнтовані на забезпечення відкритості, достатньої освітленості, ергономічності меблів та можливості трансформації простору відповідно до завдань навчального процесу.

За результатами проєктування сформовано цілісну систему інтер'єрних рішень, яка поєднує функціональність, естетику, безпечність та відповідність нормативним вимогам. Запропоновані рішення демонструють практичну можливість адаптації житлового приміщення під сучасний і ефективний заклад неформальної освіти. Робота створює основу для подальшої реалізації дизайн-проєкту й може бути використана як приклад для інших освітніх просторів подібного типу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено комплексне дослідження теоретичних, аналітичних та практичних аспектів дизайн-проектування закладу неформальної освіти, інтегрованого в структуру житлової будівлі. Актуальність роботи зумовлена зростанням ролі неформальної освіти та потребою створення комфортного, безбар'єрного й психологічно сприятливого освітнього середовища в умовах ущільненої міської забудови. На основі аналізу нормативних вимог, світового досвіду та сучасних тенденцій у дизайні освітніх просторів було сформовано концепцію інтер'єру та розроблено експериментальний дизайн-проект.

У результаті виконаного дослідження отримано такі основні результати:

1. Проаналізовано нормативно-правову базу та наукові джерела, що регламентують проектування інтер'єрів закладів освіти, зокрема в умовах їх розміщення у житлових будівлях, і визначено ключові вимоги щодо безпеки, інклюзивності, ергономіки та санітарно-гігієнічних параметрів освітнього середовища.
2. Досліджено функціонально-планувальні принципи організації освітніх просторів і встановлено, що для закладів неформальної освіти пріоритетними є гнучкість планування, можливість трансформації приміщень, чітке зонування та забезпечення комфортної взаємодії користувачів різного віку.
3. Проаналізовано світовий досвід дизайн-проектування закладів освіти та сучасні тенденції формування освітніх просторів, що дозволило виокремити ефективні дизайнерські підходи, зокрема використання природного освітлення, мобільних меблів, відкритих комунікаційних зон і елементів екологічного дизайну.
4. Визначено особливості формування інтер'єру закладу неформальної освіти в складі житлової будівлі з урахуванням архітектурного контексту, акустичного комфорту, приватності мешканців та необхідності створення психологічно сприятливого навчального середовища.

5. Сформульовано вимоги до художньо-композиційних рішень, інклюзивності, меблювання, обладнання та інженерного забезпечення інтер'єру, що забезпечують безбар'єрність, функціональність і зручність використання освітнього простору.

6. Проведено аналіз об'єкта проєктування та цільової аудиторії, на основі чого сформовано технічне завдання на дизайн-проєктування закладу неформальної освіти в житловій будівлі.

7. Розроблено концепцію інтер'єру закладу неформальної освіти, що базується на поєднанні принципів скандинавського та еко-дизайну, із використанням природних матеріалів, стриманої кольорової палітри та елементів озеленення для формування комфортного та мотивувального освітнього середовища.

8. Виконано експериментальний дизайн-проєкт інтер'єру, що включає функціонально-планувальні, об'ємно-просторові та художньо-естетичні рішення, а також розроблено комплект проєктної документації — креслення, специфікації матеріалів, меблів, освітлення та візуалізації, які підтверджують можливість практичної реалізації запропонованої концепції.

Запропоновані в роботі рішення демонструють практичний потенціал використання сучасних дизайнерських підходів у формуванні інтер'єрів закладів неформальної освіти, інтегрованих у житлові будівлі, та можуть бути використані як основа для проєктування аналогічних об'єктів у сучасному міському середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДБН В.1.1-7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3080743763845318619 (дата звернення: 15.08.2025).
2. ДБН В.1.4-1.01-97. Система забезпечення надійності та безпеки будівельних об'єктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3080028339264554910 (дата звернення: 15.08.2025).
3. ДБН В.2.2-3:2018. Будинки і споруди. Заклади освіти. – Київ : Мінрегіон України, 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2018/08/DBN-V22-3-2018.pdf> (дата звернення: 15.08.2025).
4. ДБН В.2.2-9:2018. Громадські будинки та споруди. Основні положення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3199648113669179181 (дата звернення: 15.08.2025).
5. ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3192362160978134152 (дата звернення: 20.08.2025).
6. ДБН В.2.5-28:2018. Природне і штучне освітлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3074958732556240833 (дата звернення: 20.08.2025).
7. ДСанПіН 5.5.2.008-01. Державні санітарні правила і норми улаштування й утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу. – Київ, 2001. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0063588-01> (дата звернення: 20.08.2025).
8. ДСТУ EN ISO 9241-210:2019. Ергономіка взаємодії «людина — система». Частина 210. Людино-орієнтоване проектування інтерактивних систем. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2022.
9. ДСТУ ISO 21542:2013. Будівлі та споруди. Доступність і зручність користування фізичним середовищем. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014.

10. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 38–39. – Ст. 380.
11. Закон України «Про позашкільну освіту». Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 46. – Ст. 393.
12. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : наказ МОЗ України № 2205 від 25.09.2020.
13. Про затвердження методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи : наказ МОН України № 283 від 23.03.2018.
14. Про затвердження Положення про позашкільний навчальний заклад : наказ МОН України № 677 від 06.05.2001.
15. Щодо безпечного та комфортного освітнього середовища : лист МОН України від 14.01.2021 № 1/9-17.
16. Абизов В. А., Волчук М. В. Особливості сприйняття кольору підлітками в інтер'єрах центрів розвитку підлітків. Технології та дизайн. 2019. № 3(32).
17. Архітектурна доступність шкіл : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Л. Ю. Байди, О. В. Красюкової-Еннс. – Київ : Канадський центр вивчення інвалідності, 2012. – 88 с.
18. Барабаш О. Дизайн архітектурного середовища. – Київ : КНУБА, 2019. – 256 с.
19. Борисова Т. Дизайн-ергономічні аспекти формування освітнього простору Нової української школи. Українська професійна освіта. 2020. № 7. С. 146–152.
20. Булгакова Т., Косенко Д., Остапик С. Вимоги до дизайну учнівських меблів в освітньому просторі початкової школи. Актуальні проблеми сучасного дизайну. – Київ : КНУТД, 2020. С. 164–166.
21. Веклич Ю. І. Значення кольорів у культурах народів світу у контексті формування соціокультурної концепції майбутніх вчителів початкових класів. Проблеми сучасної педагогічної освіти. 2013. Вип. 39(3). С. 56–62.

22. Воронова О. Дизайн середовища в закладах позашкільної освіти: сучасні підходи та виклики. Вісник НУ «Львівська політехніка». 2022. № 892. С. 85–94.
23. Даниленко В. Г. Дизайн. Основи теорії та практики. – Київ : Каравела, 2019. – 312 с.
24. Дроздов І. Сучасні тенденції в архітектурі та дизайні освітнього простору. – Харків : ХНУБА, 2020. – 145 с.
25. Гнатюк Л. Психологія освітнього простору. – Тернопіль : ТНПУ, 2017. – 212 с.
26. Гречаник Н. Дизайн середовища для дітей та молоді: психологічні аспекти сприйняття простору. – Івано-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаника, 2018. – 132 с.
27. Ковальська Г. Л., Соколова Ю. В. Функціонально-планувальна структура територій закладів освіти. ScienceRise (Architecture). 2014. № 3(1). С. 7–10.
28. Ковальчук Т. Принципи ергономічності в інтер'єрному дизайні навчальних просторів. Сучасне мистецтво і культура. 2021. № 12. С. 62–67.
29. Кузьменко І. М. Інтер'єр як чинник формування освітнього простору. Вісник КНУКіМ. 2019. № 41. С. 79–84.
30. Левченко О. В. Архітектурно-планувальні принципи створення комфортного освітнього середовища. – Київ : КНУБА, 2018.
31. Майборода Я. М., Недей Є., Кошова К., Шмельова О. Особливості дизайну інтер'єру сучасних освітніх просторів. Актуальні проблеми сучасного дизайну. – Київ : КНУТД, 2022. Т. 2. С. 245–249.
32. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія : навч. посіб. – Київ : Каравела, 2019. – 352 с.
33. Педагогічний дизайн : практичний посіб. / С. Трубачева та ін. – Київ : Педагогічна думка, 2022. – 142 с.
34. Попова Л. Дизайн інтер'єру як складова іміджу навчального закладу. Дизайн-освіта в Україні. – Київ, 2020. С. 110–115.

35. Рекомендації для створення освітнього простору / Г. Ковальчук та ін. – Київ : НУШ, 2023.
36. Самалюк Н. М., Левченко Н. І. Сучасний дизайн середовища освітніх закладів. – Львів : ЛНУ, 2021.
37. Соколова Т. Інтер'єр навчальних закладів: ергономіка та дизайн. – Київ : Ліра-К, 2016. – 176 с.
38. Шевченко О. О. Основи ергономіки : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2018.
39. Шмельова О., Майборода Я., Недей Є., Кошова К. Особливості дизайну інтер'єру сучасних освітніх просторів. Вісник КНУТД. 2022. № 1.
40. Шпарага С. Ергономіка середовища навчання. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2018. – 190 с.
41. Architecture Engineering Collegium [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://aplus.ua/projects/architecture-engineering-collegium/> (дата звернення: 22.11.2025).
42. Безбар'єрний простір: методичні рекомендації щодо забезпечення доступності закладів освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 01.09.2025).
43. Bridge Academy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bridgeacademy.hackney.sch.uk/> (дата звернення: 15.09.2024).
44. Kylieloyd Design Studio: Educational Spaces [Electronic resource]. – Available at: <https://kylieloyd.com/> (accessed: 15.09.2024).
45. Edutopia. Classroom Design Resources [Electronic resource]. – Available at: <https://www.edutopia.org/> (accessed: 15.09.2024).
46. Khan Lab School [Electronic resource]. – Available at: <https://kurani.us/khan-lab-school/> (accessed: 01.10.2025).
47. Новий креативний освітній простір STUDY.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://archello.com/project/a-new-creative-educational-space-studyua> (дата звернення: 01.10.2025).

48. Освітній простір «Країна дитинства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sadkd.ua/> (дата звернення: 15.08.2025).
49. Ørestad Gymnasium. Architecture [Electronic resource]. – Available at: <https://oerestadgym.dk/in-english/our-architecture/> (accessed: 15.08.2025).
50. Pinterest. Classroom Interior Boards [Electronic resource]. – Available at: <https://www.pinterest.com/> (accessed: 15.08.2025).
51. Позашкільна освіта та виховна робота [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/> (дата звернення: 20.08.2025).
52. Універсальний дизайн в освіті: для всіх чи для кожного [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/universalniy-dizayn-v-osviti-dlya-vsih-chi-dlya-kozhnogo> (дата звернення: 10.11.2024).
53. The Bridge Academy [Electronic resource]. – Available at: <https://en.wikipedia.org/> (accessed: 15.09.2024).
54. Wings Agora Roermond [Electronic resource]. – Available at: <https://wingsroermond.nl/> (accessed: 15.09.2024).
55. Aplus Architecture [Electronic resource]. – Available at: <https://aplusta.ua/> (accessed: 01.09.2024).
56. ТОМІК. Центр розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tomik.org.ua/> (дата звернення: 01.09.2024).
57. Як створити доступність у закладах освіти для осіб з порушенням зору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nus.org.ua/2021/07/21/yak-stvoryty-dostupnist-u-zakladah-osvity-dlya-osib-z-porushennyam-zoru/> (дата звернення: 07.11.2025).
58. Як створити інклюзивний дизайн інтер'єру: практичні рішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.education.ua/blog/49084/> (дата звернення: 10.09.2025).
59. Інклюзивний дизайн: чому це важливо застосовувати в проєктній діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.arthuss.com.ua/books-blog/inklyuzyvnyy-dyzayn> (дата звернення: 10.09.2025).

ДОДАТКИ

